СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕННИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ І ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 108. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 10 травня 1930. VOL. XXXVIII. No. 108. Jersey City, N. J., Saturday, May 10, 1930. THREE CENTS.

ЗА 10 ЛІТ ПОБІЛЬШАТЬ АМЕРИКАНСЬКУ ФЛЬОТУ НА 240,200 ТОН

ВАШИНГТОН. — Бритен, голова конгресового маринарського комітету, родає, що буде внесений від імени комітету законопроект, який уповажнить президента розпочати до 1936 року будову военних кораблів на загальну суму 240,200 тон. На ту розбудову призначує законопроект $497,800,000. Будова треватиме до 1940 р. Разом з попередно ухваленими видатками загальні кошти тої розбудови фльоти виноситимуть $936,995.000.

$273,049 НА СУХУ ПРОПАГАНДУ.

ВАШИНГТОН. — Д-р Ф. Скат Мек Брайд, генеральний суперінтендент Протисалунової Ліги, зізнав перед сенатським лабіїстичним комітетом, що Ліга видала на суху пропаганду в останнім році $273,049.

Мек Брайд не хотів вимінити імен тих людей, котрі жертвували більші суми, щоби не наражати їх на „неприємности". Разом з тим він заявив, що Ліга подає урядови дуже точні інформації щодо осіб, які уряд анґажує до прогибіційної кампанії, а рівнож має рівні розмови на прогибіційні теми з президентом, а „часами" з деякими сенаторами. На запит потвердив, що й Протисалунова Ліга займається лабіїзмом, але тільки на дуже малу скалю.

ВОГОНЬ НАРОБИВ ШКОДИ НА $3,000,000.

БЕЙОН, (Нью Джерзи). — Наслідком експльозії, яка вибухла на малім моторовім судні, повстав огонь у нафтовій рафінерії „Ди Голф Ріфайнінг Компані" й наніс шкоду, яку офіціяльно оцінюють на $3,000,000.

Вогонь тревав пять годин. Є покалічених і попечених 100 осіб. Згоріло яких 6 мілионів гальонів газоліни.

ГУВЕР НЕ ВІДПОВІДАЄ.

ВАШИНГТОН. — Президент не видав досі нікого коментаря щодо судді Паркера, якого номінації сенат не затвердив. Гувер шукає тепер за другим кандидатом на члена Найвищого Суду.

ЛЕТУНИ „НАПАДАЮТЬ" НА НОВУ АНҐЛІЮ.

НЮ ЙОРК. — Велика воздушна фльота, в силі 131 літаків, яка „бомбардувала" Нью Йорк, полетіла далі в сторону Бостону, „бомбардувати" инші міста, як Ловел, Провіденс і Бостон.

МОРО НАПАДАЮТЬ НА ВІЙСЬКО.

МАНІЛЯ. — Прийшло до дійсної боротьби між військовим відділом і ватагою з племени Моро. Причина боротьби невідома. Наслідком тої боротьби згинуло 3 жовнірів, а 15 було раненых. Один старшина лежить умираючий. Кажуть, що ватага займалася розбишацтвом і складалася з людей, які відмовлялися від плачення податків.

ПРОТИВНИК МОРА.

НЮ ЙОРК. — Сухі республіканы з стейту Нью Джерзи поставлять третього республіканського кандидата на сенатора, а то Френкліна В. Форта, сухого, котрого попирає Протисалунова Ліга. Сталося це тому, що Моро не хоче обстоювати сухої платформи.

АЛЬКОГОЛЬ ПРИЧИНОЮ ПАРАЛІЖУ.

ОКЛАГОМА СИТІ. — Д-р Клайд В. Бісон, стейтовий комішенер здоровля, подає, що уряд є винний за частинний параліж соток людей, котрі є спаралїжовані наслідком пиття деяких патентованих ліків, які вживають алькоголю, випродукованого під доглядом уряду.

З рамени уряду відповідають, що шкідливий алькоголь, уживаний до виробу патентованих ліків, походить певно від бутлеґерів, а не з фабрик, які є під доглядом уряду.

ВІДЗНАЧИЛИ ЧАСОПИСИ І ЖУРНАЛІСТІВ.

КОЛОМБІЯ (Мізурі). — Журналістична школа університету в Мізурі призначила свою першу золоту медалю за заслуги на журналістичним полі нюйорському часописови „Ди Ню Йорк Таймс" за солідне подавання новинок з цілого світа, за провід, поступ, службу ідеї і загальному добру. Крім того призначено ще такусамy медалю часописови „Ля Преназ" з Буенос Айрес і тром журналістам.

Журналістична школа мізурського університету істнує 22 роки і положила великі заслуги для піднесення журналістики в Америці.

ОГРАБИВ З ПОЦІЛУНКУ І ГРОШЕЙ.

ЛУЇЗВИЛ (Кентоки). — До спальні Луїзвилської музичної консерваторії вдерся нічю бандит і змусив Мисс Мері Беридж, щоби його поцілувала, приложивши їй до серця револьвер. Та бандитови було замало поцілунку і він ограбив три дівчині, котрі спали в кімнаті, зі всеї готівки, але назбирав усього тільки $5.25.

ПРОТИ ОПТИМІЗМУ ГУВЕРА.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Робинзон, демократ з Арканзо, критикував господарські звіти Гувера. Він твердив, що вони не відповідають дійсности і є дуже рожеві. Бо саме тоді, коли Гувер говорив перед Американською Торговельною Палатою, що економічна криза минула й наслідки біржевого краху з листопада минулого року вже зліквідовані, наступив новий крах на біржі.

Робинзон говорив далі, що не видно ніякої економічної поправи, бо йдемо тільки до гіршого.

СУД НАД ХОРВАТАМИ.

Після процесу проти д-ра Мачека та 23 инших Хорватів за бомбовий заговір проти льояльної хорватської делеґації до сербського уряду обжалованні заявляють згідно, що предложені поліцією самопризнання обжалованих не є правдиві, бо були вимушені огидними жорстокостями сербської поліції. Коли президент суду зарядив перерву і встав, щоби вийти з сали, хтось крикнув: „Хай живе доктор Мачек!" Суддя вернув і спитав, хто це сказав. На те піднявся обжалований Іван Гарнардінч і сказав: „Ми всі це сказали. Мачек буде першим президентом вільного й независимого хорватського народа." Суддя загрозив йому карою за нарушення судового спокою.

СМЕРТЬ УКРАЇНСЬКИМ НАЦІОНАЛІСТАМ.

„Курєр Варшавський" повідомляє, що в Харкові в часі процесу „Спілки Визволення України" прокуратор виголосив промову, в котрій між иншим заявив, **що ДПУ рішила убити всіх українських націоналістів** і то не тільки тих, що живуть на території України, але й **тих, що втікли за границю.**

Між иншими особами назвав прокуратор двох професорів, що живуть у Варшаві, і двох соціял-демократів у Чехословаччині.

Коли прокуратор виголосив, що ДПУ **залізною рукою усунула Українців від українських націоналістичних гнізд, навіть і у тім випадку, колиб представники національного руху були за кордоном,** стоїть із публики на салі крикнув: „Хай щезнуть безслідно, як генерал Кутепов".

Прокуратор закінчив свою промову, жадаючи смертної кари для всіх 45 обвинуваченых.

НАВІТЬ КРУПСЬКА ПРОТИ КОЛЄКТИВІЗАЦІЇ.

Як відомо, вдова по Ленині, Крупська, має в большевиків великі привілеї та говорить чісто таке, чого не вільно говорити иншим. На днях Крупська промовляла в Москві на мітингу і гостро критикувала політику Сталіна й домагалась припинення колективізації народнього господарства. Крупська явно заявила, що солідаризується з правою опозицією та обстоює принцип вільної торговлі і права на дрібну приватну власність.

ДОМАҐАННЯ МЕНШОСТЕЙ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

З Праги подають, що національні меншости в Ч. С. Р. предложили чехословацькому парляментови домагання, щоб утворено окрему комісію для справ національних меншостей, тому, що ця справа в Ч. С. Р. зовсім не полагоджена і загострюється щораз більше.

ПОДАТКИ ПРИЧИНОЮ САМОВБИВСТВА.

Податкові клопоти надокучили одному черноволосому механікови, і він сложив отруйно на очах податкової комісії. Йому підвищено податки о 100 процент. Взагалі поступає держава при здиранню податків дуже безоглядно і руйнує своїх горожан та саму себе.

СМЕРТЬ СИНА ІБЗЕНА.

З Фрібурґа (Швайцарія) доносять, що там умер в 71. р. життя одинокий син великого норвежського драматурга, Сігурт Ібзен. Він, подібно як його батько, займався теж літературою, але головно його цікавила політика. В літах 1903—1906 був навіть премієром міністрів. Він був знаний як приятель Німеччини. В тому напрямі він теж політику підчас світової війни й через таку свою політику мусів опустити рідну країну й піти на пана Геґляха та пана фон Шінайха.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

Заходом Американсько-Української Радіо-Організації в Ню Йорку відбудеться концерт української музики у неділю 11-го травня в 3-тій годині пополудні на радіо-станції WGBS (Линкольн готель, Ню Йорк).

1) 1. Дивлюсь я на небо; 2. Семенова жінка; народні пісні; тенорове соло: І. Давиденко.

2) Скрипкове соло: В. Чосник.

3) 1. Чого вода каламутна; 2. Ой за гаєм, гаєм; сопранове соло: В. Барчанівна.

4) 1. Ой чогож та почорніло, зленеє поле; 2. Арія голови із опери „Утоплена"; муз. М. Лисенка; басове соло: М. Гребенецький.

5) Народні пісні, меццо-сопран: Дора Стеценко.

6) 1. Козак відїжджає; 2. Галичанки; народні пісні; дует: В. Барчанівна і І. Давиденко.

7) Мішаний квартет: народні пісні; сопран: В. Барчанівна; альт: Д. Стеценко; тенор: І. Давиденко; бас: М. Гребенецький.

Акомпаніює на піяні М. Штембер.

НЕМИЛА ПРИГОДА НА ПОЛЬСЬКО - РУМУНСЬКІЙ ҐРАНИЦІ.

Сімон Глікель і Гершко Рукенштайн старалися перейти в ночи польсько-румунську границю коло Оршівців. Границя сторожа стріляла до них і поранила тяжко Глікеля, якого відставлено до черновецької лічниці. Рукенштайн утік до Польщі.

ЗВДВИЩЕННЯ БЮДЖЕТУ МОЛДАВСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ НА РАХУНОК УКРАЇНИ.

Сесія ЦВК молдавської республики приняла постанову про збільшення бюджету против минулого року на 43 відс. — 14,000,000 карб. Як і в минулому році, так і тепер, дефіцит молдавської республики, який мірається значною мілионами карбованців, буде покривати совітська Україна.

ЗНАЙДЕНО ДОКУМЕНТ ПО-НІМЕЦЬКІ ПАЦИФІСТИ ЗА ПОЛЬСЬКІ ГРОШІ.

Німецький дневник „Германія" з 29 березня 1930 р. подає слідуючу вістку:

„При обговоренні етату міністра закордонних справ в польському соймі посол Домбський розвівсь ширше над фондом 500 тисяч золотих, що їх вставлено в бюджет титулом витрат на студійні поїздки заграничних політиків та учених в Польщі. В звязку з тим поставив посол питання польському міністрові Залеському, чи за ці гроші обіздили Польщу також німецькі пацифісти Герлях, Гросман і генерал фон Шінайх. Міністер відповів, що ці панове як члени польсько-німецького комітету порозумінння все виступали в інтересі Польщі і все боролись проти тих, що ворожо ставились до Польщі. Тому їх інспекційна подорож по Польщі відбулась під наглядом польського правительства, яке під кождим оглядом попирало і буде їх попирати на будуче як приятелів Польщі.

„На питання, чи ця позиція в бюджеті буде стало фігурувати, відповів Залеський дослівно так: „Ми в будучині ще збільшимо цей фонд, щоби в той спосіб сприяти праці німецьких пацифістів над наближенням Німеччини до Польщі."

„Щож на це скажуть заінтересовані панове?

„Подаємо цю вістку без ніяких коментарів. Можна тільки одно сказати, а саме, що вона виясненє богато досі передше незрозумілих річей, що рухнуло богато виступлень, незрозумілих стити рідну країну й піти на пана Геґляха та пана фон Шінайха."

ЛОВЕЦЬКОЮ МОВОЮ.

У центральному архіві давніх актів знайдено великої цінности історичний документ — записи половецькою мовою. З памяток половецького письменства до цього часу був відомий тільки один половецький словник 1303 року, який переховується у Відні.

СЕСТРА ЗАРУБАЛА СЕСТРУ.

В селі Божемець на Дубенщині одна дівчина по чамові свого нареченого зарубала сокирою рідну замужню сестру, що не жила з чоловіком. Мета вбивства — заволодіти частиною землі, яка припадала на небіжку. Порубане тіло було сховане в льоху. Поліція викрила трупа і злочинців арештувала. Треба зазначити поперше, що ярославська ґміна, до якої належить село Божимець, наскрізь сельробівська, де над усім домінують матеріяльні інтереси; з другого боку забирання в нашого селянства земель для осадників витворює такий земельний голод, який і доводить до подібних злочинів.

СМЕРТЬ СЕРБСЬКОГО ПАТРІЯРХА.

З Білгороду пишуть, що там помер патріярх Димитрій, голова сербської ортодоксальної церкви. Помер він після довгої недуги в 84 році життя. Покійний залишив цікаве завіщання, в якому просить похоронити його без жадних урочистостей на цвинтарі монастиря під Білгородом. Патріярх Димитрій Павлович був селянським сином із Пожароваца, фільософію студіював у Парижі, потім теольогію. Залишив кілька фільософічних і теольогічних творів.

СИН ҐІНДЕНБУРҐА ТЯЖКО РАНЕНИЙ.

Син Ґінденбурґа, підполковник німецької армії, бувший адютант у штабі свого батька, на днях їхав конем на прогульку. Біля зоольогічного саду кінь сполошився, син Ґіндербурґа впав з сідла, а ле його нога застрягла в стремени. Наслідком чого кінь тягнув довший час свого їздця по землі. Нарешті коня вдалось спинити і в Ґінденбурґа стверджено зломання двох ребер та важке поранення на голові.

ГОСТРИЙ БРАК КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ.

В Харкові бракує 31.000 кваліфікованих робітників. Совітські господарські органи займаються справою проектів підготовки кваліфікованих робітників.

ЗА РУШНИЦІ.

У свій час подано було в нашій пресі, якто луцький староста засудив адміністраційним порядком на рік вязниці селянина з місточка Колок, Будецького, за те, що нібито він переховував під ґанком рушниці. В луцькому окружному суді, куди в цій справі внесено рекурс, свідки зізнали під присягою, що бачили в ночі біля ґанку Будецького поліцянтів та чули, як поліцянти погрожували його знищити. Можна було сподіватися, що Буденького уневинять, а справу поведуть проти поліцянтів. Зогляду на такі зізнання свідків прокуратор просив справу відкласти й викликати поліцянтів, які на суд не прибули. Дня 3 квітня справа розглядалася в суді вдруге і Будецького засуджено на 2 тисячі зол. кари з замною на півтора місяця вязниці. Будецький вніс апеляцію. Цікаво, що в протоколі сказано, що під ґанком знайдено дві рушниці, а командант поліції зізнав, що знайдено чотири. Отже між першою і другою розправою число рушниць якимсь чином подвоїлося...

ІНДУСИ ЗАХОПИЛИ В СВОЇ РУКИ ВЕЛИКЕ ТОРҐОВЕЛЬНЕ МІСТО

ВБИТО 25 ПОВСТАНЦІВ І БІЛЬШ ЯК 100 ПОРАНЕНО. ТРУПИ ДВОХ УБИТИХ ПОЛІСМЕНІВ ІНДУСИ СПАЛИЛИ. МАҐОМЕДАНЕ ПРОТИ ПОВСТАННЯ И АКТИВНОЇ БОРОТЬБИ.

БОМБЕЙ (Індія). — Після короткої передишки знову почалися в Індії кріваві заворушення. Індуси, обурені арештом Ґандія, починають все активніше виступати проти британської влади та проти Европейців взагалі. В багатьох місцях доходить до кріваих сутичок між поліцією та Індусами. Британська армія знаходиться в повнім бойовім поготівлі в різних стратегічних місцях. Вона часто приходить на допомогу поліції, коли та не може справитися з натовпами Індусів, які нападають на різні офіційні, державні й поліційні установи.

Найважніші події зайшли в великому індустріяльному місті Шолапур, яке знаходиться в бавовняному районі. Недалеко цього міста на заклик Ґандія боротися з виробленням лікеру натовпи Індусів почали зрубувати й нищити пальми, з соку яких виробляється лікер. Один з властителів пальмової плянтації звернувся до поліції за охороною. Коли поліція старалася розігнати Індусів, це обурило населення так, що почалося загальне повстання в цьому районі. Поліції довелося відступати до залізничої стації, ратуючи себе.

В той час натовпи Індусів вдерлися в місто й почали руйнувати та палити поліційні стації, державні установи та доми представників британської влади. По наказу влади з міста вивезено всі европейські жінки та діти, яких спеціяльним потягом привезли до міста Пуни. Місто Шолапур тепер знаходиться в повному посіданню індуських повстанців. З представників англійської влади в ньому нема нікого й всі установи залишені на поталу бунтарів.

Підчас боїв в Шолапурі поліція вбила 25 Індусів і більш як сотку поранила. Кількох поліцаїв також тяжко поранено, а двох убито. Трупи вбитих бунтарі облили бензиною й спалили. Події в Шолапурі є найповажнішими, які відбулися з початку проголошення Ґандієм активної боротьби з британською владою.

Рівні індуські організації ухвалюють протести проти поліційного терору в Індії та домагаються від віцекороля Індії полекшення репресій. Всемагомеданський конґрес в Індії ухвалив реозюцію з домаганням, щоб магомедане стримувалися від бунту проти Англії, бо всякі заворушення в Індії надзвичайно тяжко відбиваються на магомеданському населенню.

Місто Шолапур має 120 тисяч населення й є великим індустріяльним, бавовняним центром.

ВАЖКІ БОЇ В КИТАЮ.

ШАНҐАЙ (Китай). — Війська націоналістичного уряду під командою Кай Шека розпочали наступ проти повстанців, які тримають у своїому посіданню північні провінції Китаю разом з бувшою столицею Пекіном. Сам Кай Шек поведе до бою спеціяльну дивізію, яка є устаткована военними приладами по найморденішим правилам. Офіцирський склад цієї дивізії зложений у більшости з чужинців.

Дивізія комплетувалася спеціяльно підібранми жовнірами й спеціяльно тренувалася для війни. Наступатиме вона в районі міста Сучова, де вже тепер точаться завзяті бої. Дотепер в тому районі числять поранених в армії націоналістичного уряду яких 7,000 жовнірів та офіцирів. Це вважають початком загального наступу Кай Шека для ліквідації повстанців.

ЗАСУД ЗА ЕКОНОМІЧНУ ШПІОНАЖУ.

МОСКВА (СССР). — Закінчився суд над служачими в головному управлінню золотими майнами „Ленські Золоті Поля". Чотирох вищих урядовців управління суд присудив на час від десятьох до пятьох років тяжкої вязниці за саботаж та економічну шпіонажу.

Прокуратор домагався смертної кари хоч для одного оскарженого інжинира, Башкірцева, але суд післав його на десять років до вязниці. Вина підсудних була в тому, що вони збирали відомости про стан і продукцію золотих майн та посилали ці відомости до Лондону, де знаходиться головне управління цим англійсько-російським підприємством.

БЮТЬ РІЗКАМИ ТРОЦЬКІСТІВ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Місцева комуністична газета ґрупи троцькістів подає, що у верхне-руській вязниці комуністична влада вибила різками на голе тіло 160 політичних вязнів троцькістів. Крім того їх на морозі обливали зимною водою.

Так покарано їх за протест проти сурового вязничного режиму. Відомости про це викликали серед робітництва Москви та Петрограду велике незадоволення й між ним росте, хоч поки що глухий, протест проти звірства комуністичних тюремників.

СТРАХІТТЯ ГОЛОДУ В КИТАЮ.

ПЕКІН (Китай). — Сюди прибув Американець Плимаер зі своєю дружиною та невісткою. Він пробув девять років у провінції Кансу, працюючи в одній релігійній місії, яка провадить там медичну та харчову допомогу населенню.

Плимаер розповідає про страхіття постійного голоду в тій величезній частині Китаю, яка знаходиться недалеко Туркестану. Випадки людоїдства там стали звичайним явищем, а родичі дуже часто здають своїх дітей. Причиною такого страшного голоду є анархія, яка панує в Китаю. Банди розбійників та жовнірів-грабіжників під командою рівних „ґенералів" обдирають до останнього населення, яке вимирає сотками тисяч від голоду та рівних пошестей.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy,	ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.
One year ..... $ 7.00	На рік ..... $ 7.00
Six months 3.75	На пів року ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00	На три місяці ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	В Джерзи Сіті і Заграницею:
One year $10.00	На рік $10.00
Six months ..... $ 5.00	На пів року ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75	На три місяці $2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи" Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВІД ПАСИВНОГО ОПОРУ ДО РЕВОЛЮЦІЇ.

В Індії кипить і кров ллється. Велика й багата країна, головна підстава величі й богатства Великої Британії, підносить проти свого окупанта такий спротив, який не ворожить добра англійському правлінню. Здає собі добре з того справу ціла Англія. Соціялісти, лібералі й консерватисти вже не використовують англійського положення в Індії до партійних порахунків, а напружають усі сили, щоби довести до полагоди цієї життєвої проблеми.

І дійсно, важко повірити, щоб одна людина, отой висушений Ганді, що подобає радше на тінь як на живу людину, могла бути таким небезпечним противником для такої сили, якою є Англія. Це є дивне, бо Індія то найбільш розбита й роздварена релігійно й расово земля на світі. Дивне це ще й тому, що отсе заворушення в Індії викликує людина, яка вчить своїх людей поміркованости супроти ворога й яка не дозволяє ворога вбивати, а навіть голодом морити.

Ганді є проповідником пасивного опору. Але з того ще не виходить, що Ганді є якимсь мистиком, за якого його многі уважають. Є він дуже розумним, практичним політиком. Давніше він провалився з своїм пасивним опором, коли то уряд заарештував його, і як не стало апостола, ученики розійшлися. На це числить Англія і тим разом. І рівно може статися. Але того затаїти годі, що число послідовників Гандія є тепер дуже велике. Особливо заполонив Гандієм молодь, для якої оборона „Матери Індії" стала тепер святою справою. Для неї Ганді став святою особою й от тому всюди має тепер Англія до діла з кривавими заворушеннями. А ті заворушення причиняються до великого освідомлення мільонів поневоленого й темного люду. Дотого пропаганда Гандія є ще получена з економічним підненсенням зубожілого місцевого населення. Бо Ганді є пасивний тільки щодо ворога, а серед свого народа, між своїми, проповідує велику активність, яка зверненa до того, щоби місцеве населення розвивало свій власний промисл і торговлю, щоби бойкотувало англійські товари й убиралося в ношу свого власного виробу.

Отже з національним визволенням іде в парі боротьба за визволення економічне. Пасивний й на перше око нешкідливий Ганді стає для Англії більшим ворогом, як найбільш завзяті революційні активісти. Що більше, Ганді, котрий був проти активного опору, виправдує тепер з тюрми кріваві виступи своїх учеників, себто революцію. І каже, що отсе перелялася мірка терпеливости народа й інакше бути не може. Тільки вину за це приписує він англійському окупантови.

КІЛЬКА НОВИХ КАРТИН „ОРГАНІЧНОЇ ПРАЦІ" В РІДНІМ КРАЮ.

(Горотьба з анальфабетизмом. Господарські курси „Сільсько-Господаря". „Селянські Спілки". Справа торговлі безрогами і покладками).

I.

Польща бідна бідує! Нахалапа при помочи колишнього свого премієра Падеревського стільки країв та народів, що і при найлішій волі стравити їх тепер не годна.

Але й інші клопоти в неї ще є, а вже найбільшим то той позакулісовий диктатор Підлсудський, що перед чотирма роками при помочи чотирьох тисяч трупів і раненых зробив переворот щоби матку-Польску визволити від „неправосиці". Та тепер під його правлінням знову стільки „неправосиці" наросло, що вже треба буде хіба нового якогось „переворотчика" шукати, щоби знову пару тисяч людя посвятив для викорінення (?) тих нових „неправосиці".

Та тут, бачите, ось яка закономірність. Пани бються, а у мужиків чуби тріщать!

Так і з нами, сараками Українцями, що навіть чванимося тим, що ми є мужицьким народом.

Бються пепесівці та „визволенці" та другі члени „центролеву" з санаторами — сириє — з бебеками, але нам з того потіхи нема, хіба що от придивляємося на ті їх змагання мов на яку „комедію" в цирку. Тай ще хапаємося за боки, коли читаємо нову семипядену заяву Пілсудського, чому то він не годен сам зложити нового міністерства, коли через його друга, бувшого „капорала" Пристора і сам Бартель — також його ставленник — провалився. — А та заява цікава — Господи! Яка цікава! Признається він у ній між иншим, що час до часу звертаються до нього офіцири, кого би то невигідного вбити. І він заявляє, що на замордування посла Тромпчинського не згодився. А у читача зараз і родиться думка: но — а як було з **Загурським?** Мабуть згодився, коли той генерал десь пропав мов на ярмарку ссучий сотака, і вже від трох років і слуху по нім загинув.

Але і про инші цікаві речі є бесіда в тій славній заяві, як ось про нікчемність сойомових послів, та миску з екскрементами, котру колись перед себе ставив п. маршалок з візванням (до себе): „спробуй!"

Все те дуже забавні річи, але від них нам ані руш не стає лекше і ми, не зважаючи на них, та знаючи дуже добре, що хто би й не був у Польщі на горі — то все проти нас зверне свій кулак — ми мусимо робити наше щодене діло.

А найважнішим для нас ділом, найбільше пекучою справою — **це виховання молодого покоління,** справа шкільництва.

Треба знати, що **справа шкільна** взагалі, в **цілій Польщі,** стоїть **слабо.** Державний бюджет Польщі виносить **понад три мілярди** золотих, з чого на військо іде 37%, а на шкільництво лише 16%, то є **471** мілионів золотих.

Тимчасом потреби шкільництва ростуть чимраз більше, бо по війні збільшилося також число народин і почавши від року 1927—1928 число дітий у віці шкільнім росте наглядно, а що для дуже многих з них нема шкіл — то починає заливати Польщу **филя анальфабетизму.** Небезпека та грозить передовсім людности бідній: селянській, а по містах робітничій, бо багатші сіої людности все знайдуть спосіб учити своїх дітий. Та вже тепер, **понад чотириста тисяч дітий,** то є **10%,** у шкільному віці мусить лишатись **поза школою,** бо просто нема для них місця.

Те число дітий, котрі помимо найлішої волі їх родичів лишатися будуть поза школою — те число буде зростати з кождим роком і тому вже ріжні польські спеціялісти ломлять собі над тим голову, в який би то спосіб запобігти бракови шкільних будинків.

Межи иншими референт польського міністерства просвіти **д-р Фальський** у книжці **„Потреби загального шкільництва"** розписався дуже обширно про те, яки би то упорастися з тим пекучим питанінем, як в найбільше практичний спосіб розвязати його.

Його проект бажає, щоби будованнем шкіл займалися **повіти,** а то за гроші податкові, впливаючі зі спеціяльних **додатків** до державних **податків безпосередних.** Той додаток мав би бути побираний через 20 літ і був би високий, бо инп. щодо грунтового податку виносив би на початку 60% а в 20-ім році навіть 165%. — Для більших повітів, котрі на протязі тих 20 літ не могли би вибудувати потрібних шкільних будинків — муміла би поспішити з помічю держава з загальних податків.

Коли таке плянує міністерський референт, то значить, що власне сам уряд носиться з таким пляном. Але його хиба лежить передовсім в тім, що справу будови шкіл хоче видати в руки повітів, а ми знаємо — що тепер панує у них безлична комісарщина, а якби навіть вийшли якісь нові закони щодо повітового представництва — то вони будуть безумовно права української людности в найбезличнішій способ вкорочувати.

Так инп. і недавно обговорювався в одній соймовій комісії проект, щоби **вибір ради громадської** був залежний від потвердження **старостою,** тай щодо війтом міг бути лише чоловік, що уміє **по польськи** поправно **говорити і писати!**

Що повітові виділи чи там ради будуть будувати будинки лише для шкіл з викладовою мовою польською, або утраківістичних (то є також в дійсности польських) — це є певною річю.

Все те однак лише проекти і „густования". Польща сапрака має покищо инші клопоти, з котрих не годна вилізти.

Ось инп. собим повалив одно міністерство головно з ненависти до міністра Пристора, бувшого метача бомб та каторжника. А Пілсудський поклікав нове міністерство під проводом **Славека,** свого найбільшого приятеля, і в те міністерство війнув на злість соймови знову **Пристора** та ще виборчого шахрая **Цара.** — Видно, що заноситься на вибори і Славек каже, що таки скоро до них прийде.

Та ми вертаймо до нашої сегодишної теми, до справи **анальфабетизму.**

Що він у будучнині розростеться на наших землях під польським панованнем до неімовірних розмірів, і що переважна маса тих дітий, що лишаться **поза школою** просто для браку шкільних будинків буде належати до української народности — це річ певна.

Але покищо поглянмо, як стоїть справа анальфабетизму у так званих культурних краях взагалі.

Отже Німеччина, Швайцарія, Данія, Голяндія, Англія, Швеція і Норвегія **не мають взагалі анальфабетів.** В них краях припадає найбільше **один** анальфабет на тисячу людий — а це є тільки, що ніщо.

До країн на низшім степені анальфабетизму зачислимо ті краї, в котрих процент цеписьменних не сягає поза двапять.

І так Латвія має 19%, Мадярщина 15 процент, Канада 9, Франція майже 9, — Бельгія 8, Чехи 7, Злучені Держави П. А. — 6, Австралія (очевидно біші) 4, а Фінляндія — дарма, що була під московським кнутом, але сама за себе дбала, лише 1%. Значить, що Фінляндія стоїть щодо загальної просвіти 9 разів висше від Франції! Очевидна річ, що помимо того Франція щодо загальної культури, то є висшої освіти, науки та мистецтва — належить до перших держав світа.

А тепер возьмім на увагу краї з висшим і найвисшим числом анальфабетів.

На їх чолі стоять англійські Індії з 93 процентами анальфабетів, потім Єгипет — 92%, Португалія 67%, Росія — 55%, Греція — 51%, Болгарія — 50%, Еспанія — 47%, Литва — 37% та Польща — 35%.

В Португалії— хоч у сусідстві просвіченої Франції є велике число анальфабетів. наслідком завеликого впливу католицького духовенства, котре кладе більшу вагу на **побожність** як на **просвіту.** Дивним дивом Польща виказує лише 35% анальфабетів.

Але це є наслідком тої обставини, що до неї прилучено високо під освітнім оглядом стоячі Шлеськ, Познанщину і Поморя, а ще зрівноважило, а навіть переважило непросвіченість нашої Волині та Полісся.

(Дальше буде).

ПО ТІМ БОЦІ ЗБРУЧА.

Дня 18. березня відбулася в Борщеві нарада українського духовенства повіту, на якій рішено використовувати кожне більше збрання Українців для інформування їх про події за Збручем і для ухвалювання протестів проти большевицької руйнуючої політики на Великій Україні.

Недавно преса писала про те, немовби большевики у своєму поході проти церкви та індивідуальних господарств спинилися. З тої нагоди заговорено про відворот большевиків. Одначе останні вчинки большевиків вказують на щось зовсім протилежне.

Під вечір дня 22. березня ц. р. большевики вивезли зі всіх прикордонних сіл тих людей, які якимнебудь чином опиралися ненависній колективізації, або противилися боротьбі з церквою. Того дня у прикордонних селах Борщівщини було повно стрілляння з кріса, вибухів бомб та плачу вивожених людей.

З села Залуче, що лежить зараз над Збручем, вивезено дня 23. березня ц. р. на 86 підводах понад 300 людей. На передній і задній підводі приміщено червоні прапори, а музика пригравала жалібний марш. На кілька днів передтим перенесено заможніших людей до хат бідаків, а бідаків до хат заможніших. Що дня вечером у церкві збирається молодь з музикою, де допізна в ночі відбуваються співи і гулянки. В кожному селі є зорганізовані відділи молодих комуністів, узброєних у кріси, щось на взір польських „стшельців". Вони мають за задачу слідити селян, своїх батьків, чи ті в чімнебудь не виступають проти большевиків.

Усяке моленнє карається на місці, нерідко навіть смертю. Таких випадків є багато. Опір селяни все таки ставлять. Напр. іде селянин попри кожниста й каже: „Слава Ісусу Христу". Цей йому відповідає: „Нету Бога". На це перший каже: „Рече безумний в серці своїм". Це явище помітне і ведеться організовано.

Тамошні селяни у великому числі стараються втікати на галицький бік. Але їх майже все большевики, дуже часто вже на нашому боці, стріляють. Большевицький кордон густо обсаджений військом.

Є чутка, що на місце вивезених наших селян привезуть кацапів з глибокої Росії. Тепер українське село переходить правдиві тортури. Для нас найсумніше те, що українська молодь гуляннем і бешкетами по церквах сторшенно деморалізується. А молодь — цеж надія нації.

Що буде дальше і на чім те все скінчиться, ніхто не знає.

САТЯГРАГА

або

ЯК ІНДІЙСЬКЕ СЕЛО БОРЕТЬСЯ ЗА СВОЇ ПРАВА.

Аграрна система, що є від непамятних часів в Індії, ріжниться дуже від аграрних систем инших держав.

Кожде індійське село було адміністраційною одиницею, економічно самовистарчаючою, автономічною республикою, слабо лише звязаною з державою, в котрої склад увіходила. Загальне зібрання всіх сіл ухвалювало всі важні справи, а виконуюча та судова влада належала до Ради Пятьох, Панчаят. Вибирали її що року всі мешканці. Безпеченства села пильнувала міліція. В кождім селі була святиня, при кождій святині школа, кожда дитина діставала там безплатно образування. Десять, сто і тисяча сіл створили адміністраційну одиницю вищого типу, якою правительство також вибирала рада. До тієї ради міг ввійти лише той, хто добре вивязався із своїх обовязків на нижчому становищі.

Земля була спільною власністю цілого села. Управляли її всі хліборобн, а плоди ділили рівномірно між усіх мешканців села. Крім хліборобів у селі жили також ремісники, що виробляли знаряддя й обстановку, потрібну для населення. Індійці взагалі здібні мистці, богато з тих сільських ремісників було справжніми мистцями, вироби їх купували радо не лише в сусідніх околицях, але й в дальших краях, де заслуженою славою і попитом втішалися індійські тканини, золотарські вироби та перфуми. Ремесло було основою добробуту села.

Село не платило королеві постійних податків, лише давало частину плодів, около 4—12 відсотків. У неврожайні роки король помагав селам, роздавав збіже даром. Король удержував по селах шпиталі та захисти; дбав, щоби наводнюючі канали функціонували добре.

Так було менш-більш до 1816 року, коли то Англія скасувала в Індії колективну земельну посілість. Власником землі є тепер уряд і поодинокі великі посідачі. Індійський хлібороб є лише арендатором рілі. Потворили дрібні господарства по 5, 9 акрів, а рідко лише по кількнадцять акрів. Орендаторський чинш є постійний, а не відсотковий, як давніше. Він високий та зростає автоматично без огляду на платнічну спроможність хлібороба та врожаї. Треба також памятати, що в Індії годі управляти всю рілю рівночасно, бо половина піль мусять постійно бути залита, інакше земля не здатна під управу.

В дійсности чинш обтяжує поважну частину орендованої землі. Великим утрудненим для хлібороба є, що податок мусить заплатити перед жнивами, тож щоби роздобути кошні гроші, мусить продавати збіже на пні, при чому має чималу втрату. З того, що йому остане, може ледви вижити пів року, потім мусить знову позичати, а що збіже продав уже на податок, заставляє, що має, або платить лихварський відсоток. Довг зростає і нема мови, щоби сплатив його. Тому хлібороб ціле життя є жертвою лихварів. Рік-річно мусить затягати все нові позички для сплати оренди, бо знає, що коли лише трохи не додержить умови, то йому засекветрують майно й домашне приладдя, а вкінці викинуть із ріллі.

Поживоо хлібороба є переважно ряж, підлитий тамариндовою водою, часом із невеличким додатком сушеної тертої риби. Дві малі рибки вистарчають для чотирьох осіб на тиждень. Варену страву їсть раз на день. Урядова статистика каже, що 68,6% населення відживляється нижче конечного мінімума. Ця нужда хліборобів відбивається передовсім на його здібности до праці. Він не має тих грошей на купування навозів і хліборобських знарядів, копання нових і вдержування в добрім стані давних каналів. Земля стає неврожайною, дає щораз марніші плоди, а замулені канали приносять мало користи.

Не краще діється орендаторам землі, що належала до великої посілости. Власники її, переважно чужинці, не жупилися лекше і ми, не зважаючи на них, та знаючи дуже добре, що хто би й не був у Польщі на горі — то все проти нас зверне свій кулак — ми мусимо робити наше щодене діло.

А найважнішим для нас ділом, найбільше пекучою справою — **це виховання молодого покоління,** справа шкільництва.

Треба знати, що **справа шкільна** взагалі, в **цілій Польщі,** стоїть **слабо.** Державний бюджет Польщі виносить **понад три мілярди** золотих, з чого на військо іде 37%, а на шкільництво лише 16%, то є **471** мілионів золотих.

Тимчасом потреби шкільництва ростуть чимраз більше, бо по війні збільшилося також число народин і почавши від року 1927—1928 число дітий у віці шкільнім росте наглядно, а що для дуже многих з них нема шкіл — то починає заливати Польщу **филя анальфабетизму.** Небезпека та грозить передовсім людности бідній: селянській, а по містах робітничій, бо багатші сіої людности все знайдуть спосіб учити своїх дітий. Та вже тепер, **понад чотириста тисяч дітий,** то є **10%,** у шкільному віці мусить лишатись **поза школою,** бо просто нема для них місця.

Те число дітий, котрі помимо найлішої волі їх родичів лишатися будуть поза школою — те число буде зростати з кождим роком і тому вже ріжні польські спеціялісти ломлять собі над тим голову, в який би то спосіб запобігти бракови шкільних будинків.

Межи иншими референт польського міністерства просвіти **д-р Фальський** у книжці **„Потреби загального шкільництва"** розписався дуже обширно про те, яки би то упорастися з тим пекучим питанінем, як в найбільше практичний спосіб розвязати його.

Його проект бажає, щоби будованнем шкіл займалися **повіти,** а то за гроші податкові, впливаючі зі спеціяльних **додатків** до державних **податків безпосередних.** Той додаток мав би бути побираний через 20 літ і був би високий, бо инп. щодо грунтового податку виносив би на початку 60% а в 20-ім році навіть 165%. — Для більших повітів, котрі на протязі тих 20 літ не могли би вибудувати потрібних шкільних будинків — муміла би поспішити з помічю держава з загальних податків.

Коли таке плянує міністерський референт, то значить, що власне сам уряд носиться з таким пляном. Але його хиба лежить передовсім в тім, що справу будови шкіл хоче видати в руки повітів, а ми знаємо — що тепер панує у них безлична комісарщина, а якби навіть вийшли якісь нові закони щодо повітового представництва — то вони будуть безумовно права української людности в найбезличнішій способ вкорочувати.

Так инп. і недавно обговорювався в одній соймовій комісії проект, щоби **вибір ради громадської** був залежний від потвердження **старостою,** тай щодо війтом міг бути лише чоловік, що уміє **по польськи** поправно **говорити і писати!**

Що повітові виділи чи там ради будуть будувати будинки лише для шкіл з викладовою мовою польською, або утраківістичних (то є також в дійсности польських) — це є певною річю.

Все те однак лише проекти і „густования". Польща сапрака має покищо инші клопоти, з котрих не годна вилізти.

Ось инп. собим повалив одно міністерство головно з ненависти до міністра Пристора, бувшого метача бомб та каторжника. А Пілсудський поклікав нове міністерство під проводом **Славека,** свого найбільшого приятеля, і в те міністерство війнув на злість соймови знову **Пристора** та ще виборчого шахрая **Цара.** — Видно, що заноситься на вибори і Славек каже, що таки скоро до них прийде.

Та ми вертаймо до нашої сегодишної теми, до справи **анальфабетизму.**

Що він у будучнині розростеться на наших землях під польським панованнем до неімовірних розмірів, і що переважна маса тих дітий, що лишаться **поза школою** просто для браку шкільних будинків буде належати до української народности—це річ певна.

Але покищо поглянмо, як стоїть справа анальфабетизму у так званих культурних краях взагалі.

Отже Німеччина, Швайцарія, Данія, Голяндія, Англія, Швеція і Норвегія **не мають взагалі анальфабетів.** В них краях припадає найбільше **один** анальфабет на тисячу людий — а це є тільки, що ніщо.

До країн на низшім степені анальфабетизму зачислимо ті краї, в котрих процент цеписьменних не сягає поза двапять.

І так Латвія має 19%, Мадярщина 15 процент, Канада 9, Франція майже 9, — Бельгія 8, Чехи 7, Злучені Держави П. А. — 6, Австралія (очевидно біші) 4, а Фінляндія — дарма, що була під московським кнутом, але сама за себе дбала, лише 1%. Значить, що Фінляндія стоїть щодо загальної просвіти 9 разів висше від Франції! Очевидна річ, що помимо того Франція щодо загальної культури, то є висшої освіти, науки та мистецтва — належить до перших держав світа.

А тепер возьмім на увагу краї з висшим і найвисшим числом анальфабетів.

На їх чолі стоять англійські Індії з 93 процентами анальфабетів, потім Єгипет — 92%, Португалія 67%, Росія — 55%, Греція — 51%, Болгарія — 50%, Еспанія — 47%, Литва — 37% та Польща — 35%.

В Португалії— хоч у сусідстві просвіченої Франції є велике число анальфабетів. наслідком завеликого впливу католицького духовенства, котре кладе більшу вагу на **побожність** як на **просвіту.** Дивним дивом Польща виказує лише 35% анальфабетів.

Але це є наслідком тої обставини, що до неї прилучено високо під освітнім оглядом стоячі Шлеськ, Познанщину і Поморя, а ще зрівноважило, а навіть переважило непросвіченість нашої Волині та Полісся.

(Дальше буде).

ПО ТІМ БОЦІ ЗБРУЧА.

Дня 18. березня відбулася в Борщеві нарада українського духовенства повіту, на якій рішено використовувати кожне більше збрання Українців для інформування їх про події за Збручем і для ухвалювання протестів проти большевицької руйнуючої політики на Великій Україні.

Недавно преса писала про те, немовби большевики у своєму поході проти церкви та індивідуальних господарств спинилися. З тої нагоди заговорено про відворот большевиків. Одначе останні вчинки большевиків вказують на щось зовсім протилежне.

Під вечір дня 22. березня ц. р. большевики вивезли зі всіх прикордонних сіл тих людей, які якимнебудь чином опиралися ненависній колективізації, або противилися боротьбі з церквою. Того дня у прикордонних селах Борщівщини було повно стрілляння з кріса, вибухів бомб та плачу вивожених людей.

З села Залуче, що лежить зараз над Збручем, вивезено дня 23. березня ц. р. на 86 підводах понад 300 людей. На передній і задній підводі приміщено червоні прапори, а музика пригравала жалібний марш. На кілька днів передтим перенесено заможніших людей до хат бідаків, а бідаків до хат заможніших. Що дня вечером у церкві збирається молодь з музикою, де допізна в ночі відбуваються співи і гулянки. В кожному селі є зорганізовані відділи молодих комуністів, узброєних у кріси, щось на взір польських „стшельців". Вони мають за задачу слідити селян, своїх батьків, чи ті в чімнебудь не виступають проти большевиків.

Усяке моленнє карається на місці, нерідко навіть смертю. Таких випадків є багато. Опір селяни все таки ставлять. Напр. іде селянин попри кожниста й каже: „Слава Ісусу Христу". Цей йому відповідає: „Нету Бога". На це перший каже: „Рече безумний в серці своїм". Це явище помітне і ведеться організовано.

Тамошні селяни у великому числі стараються втікати на галицький бік. Але їх майже все большевики, дуже часто вже на нашому боці, стріляють. Большевицький кордон густо обсаджений військом.

Є чутка, що на місце вивезених наших селян привезуть кацапів з глибокої Росії. Тепер українське село переходить правдиві тортури. Для нас найсумніше те, що українська молодь гуляннем і бешкетами по церквах сторшенно деморалізується. А молодь — цеж надія нації.

Що буде дальше і на чім те все скінчиться, ніхто не знає.

Аграрна система, що є від непамятних часів в Індії, ріжниться дуже від аграрних систем инших держав.

Кожде індійське село було адміністраційною одиницею, економічно самовистарчаючою, автономічною республикою, слабо лише звязаною з державою, в котрої склад увіходила. Загальне зібрання всіх сіл ухвалювало всі важні справи, а виконуюча та судова влада належала до Ради Пятьох, Панчаят. Вибирали її що року всі мешканці. Безпеченства села пильнувала міліція. В кождім селі була святиня, при кождій святині школа, кожда дитина діставала там безплатно образування. Десять, сто і тисяча сіл створили адміністраційну одиницю вищого типу, якою правительство також вибирала рада. До тієї ради міг ввійти лише той, хто добре вивязався із своїх обовязків на нижчому становищі.

Земля була спільною власністю цілого села. Управляли її всі хліборобн, а плоди ділили рівномірно між усіх мешканців села. Крім хліборобів у селі жили також ремісники, що виробляли знаряддя й обстановку, потрібну для населення. Індійці взагалі здібні мистці, богато з тих сільських ремісників було справжніми мистцями, вироби їх купували радо не лише в сусідніх околицях, але й в дальших краях, де заслуженою славою і попитом втішалися індійські тканини, золотарські вироби та перфуми. Ремесло було основою добробуту села.

Село не платило королеві постійних податків, лише давало частину плодів, около 4—12 відсотків. У неврожайні роки король помагав селам, роздавав збіже даром. Король удержував по селах шпиталі та захисти; дбав, щоби наводнюючі канали функціонували добре.

Так було менш-більш до 1816 року, коли то Англія скасувала в Індії колективну земельну посілість. Власником землі є тепер уряд і поодинокі великі посідачі. Індійський хлібороб є лише арендатором рілі. Потворили дрібні господарства по 5, 9 акрів, а рідко лише по кількнадцять акрів. Орендаторський чинш є постійний, а не відсотковий, як давніше. Він високий та зростає автоматично без огляду на платнічну спроможність хлібороба та врожаї. Треба також памятати, що в Індії годі управляти всю рілю рівночасно, бо половина піль мусять постійно бути залита, інакше земля не здатна під управу.

В дійсности чинш обтяжує поважну частину орендованої землі. Великим утрудненим для хлібороба є, що податок мусить заплатити перед жнивами, тож щоби роздобути кошні гроші, мусить продавати збіже на пні, при чому має чималу втрату. З того, що йому остане, може ледви вижити пів року, потім мусить знову позичати, а що збіже продав уже на податок, заставляє, що має, або платить лихварський відсоток. Довг зростає і нема мови, щоби сплатив його. Тому хлібороб ціле життя є жертвою лихварів. Рік-річно мусить затягати все нові позички для сплати оренди, бо знає, що коли лише трохи не додержить умови, то йому засекветрують майно й домашне приладдя, а вкінці викинуть із ріллі.

Поживоо хлібороба є переважно ряж, підлитий тамариндовою водою, часом із невеличким додатком сушеної тертої риби. Дві малі рибки вистарчають для чотирьох осіб на тиждень. Варену страву їсть раз на день. Урядова статистика каже, що 68,6% населення відживляється нижче конечного мінімума. Ця нужда хліборобів відбивається передовсім на його здібности до праці. Він не має тих грошей на купування навозів і хліборобських знарядів, копання нових і вдержування в добрім стані давних каналів. Земля стає неврожайною, дає щораз марніші плоди, а замулені канали приносять мало користи.

Не краще діється орендаторам землі, що належала до великої посілости. Власники її, переважно чужинці, не жупилися лекше і ми, не зважаючи на них, та знаючи дуже добре, що хто би й не був у Польщі на горі — то все проти нас зверне свій кулак — ми мусимо робити наше щодене діло.

А найважнішим для нас ділом, найбільше пекучою справою — **це виховання молодого покоління,** справа шкільництва.

Треба знати, що **справа шкільна** взагалі, в **цілій Польщі,** стоїть **слабо.** Державний бюджет Польщі виносить **понад три мілярди** золотих, з чого на військо іде 37%, а на шкільництво лише 16%, то є **471** мілионів золотих.

Тимчасом потреби шкільництва ростуть чимраз більше, бо по війні збільшилося також число народин і почавши від року 1927—1928 число дітий у віці шкільнім росте наглядно, а що для дуже многих з них нема шкіл — то починає заливати Польщу **филя анальфабетизму.** Небезпека та грозить передовсім людности бідній: селянській, а по містах робітничій, бо багатші сіої людности все знайдуть спосіб учити своїх дітий. Та вже тепер, **понад чотириста тисяч дітий,** то є **10%,** у шкільному віці мусить лишатись **поза школою,** бо просто нема для них місця.

Те число дітий, котрі помимо найлішої волі їх родичів лишатися будуть поза школою — те число буде зростати з кождим роком і тому вже ріжні польські спеціялісти ломлять собі над тим голову, в який би то спосіб запобігти бракови шкільних будинків.

Межи иншими референт польського міністерства просвіти **д-р Фальський** у книжці **„Потреби загального шкільництва"** розписався дуже обширно про те, яки би то упорастися з тим пекучим питанінем, як в найбільше практичний спосіб розвязати його.

Його проект бажає, щоби будованнем шкіл займалися **повіти,** а то за гроші податкові, впливаючі зі спеціяльних **додатків** до державних **податків безпосередних.** Той додаток мав би бути побираний через 20 літ і був би високий, бо инп. щодо грунтового податку виносив би на початку 60% а в 20-ім році навіть 165%. — Для більших повітів, котрі на протязі тих 20 літ не могли би вибудувати потрібних шкільних будинків — муміла би поспішити з помічю держава з загальних податків.

Коли таке плянує міністерський референт, то значить, що власне сам уряд носиться з таким пляном. Але його хиба лежить передовсім в тім, що справу будови шкіл хоче видати в руки повітів, а ми знаємо — що тепер панує у них безлична комісарщина, а якби навіть вийшли якісь нові закони щодо повітового представництва — то вони будуть безумовно права української людности в найбезличнішій способ вкорочувати.

Так инп. і недавно обговорювався в одній соймовій комісії проект, щоби **вибір ради громадської** був залежний від потвердження **старостою,** тай щодо війтом міг бути лише чоловік, що уміє **по польськи** поправно **говорити і писати!**

Що повітові виділи чи там ради будуть будувати будинки лише для шкіл з викладовою мовою польською, або утраківістичних (то є також в дійсности польських) — це є певною річю.

Все те однак лише проекти і „густования". Польща сапрака має покищо инші клопоти, з котрих не годна вилізти.

Ось инп. собим повалив одно міністерство головно з ненависти до міністра Пристора, бувшого метача бомб та каторжника. А Пілсудський поклікав нове міністерство під проводом **Славека,** свого найбільшого приятеля, і в те міністерство війнув на злість соймови знову **Пристора** та ще виборчого шахрая **Цара.** — Видно, що заноситься на вибори і Славек каже, що таки скоро до них прийде.

Та ми вертаймо до нашої сегодишної теми, до справи **анальфабетизму.**

Що він у будучнині розростеться на наших землях під польським панованнем до неімовірних розмірів, і що переважна маса тих дітий, що лишаться **поза школою** просто для браку шкільних будинків буде належати до української народности—це річ певна.

Але покищо поглянмо, як стоїть справа анальфабетизму у так званих культурних краях взагалі.

Отже Німеччина, Швайцарія, Данія, Голяндія, Англія, Швеція і Норвегія **не мають взагалі анальфабетів.** В них краях припадає найбільше **один** анальфабет на тисячу людий — а це є тільки, що ніщо.

До країн на низшім степені анальфабетизму зачислимо ті краї, в котрих процент цеписьменних не сягає поза двапять.

І так Латвія має 19%, Мадярщина 15 процент, Канада 9, Франція майже 9, — Бельгія 8, Чехи 7, Злучені Держави П. А. — 6, Австралія (очевидно біші) 4, а Фінляндія — дарма, що була під московським кнутом, але сама за себе дбала, лише 1%. Значить, що Фінляндія стоїть щодо загальної просвіти 9 разів висше від Франції! Очевидна річ, що помимо того Франція щодо загальної культури, то є висшої освіти, науки та мистецтва — належить до перших держав світа.

А тепер возьмім на увагу краї з висшим і найвисшим числом анальфабетів.

На їх чолі стоять англійські Індії з 93 процентами анальфабетів, потім Єгипет — 92%, Португалія 67%, Росія — 55%, Греція — 51%, Болгарія — 50%, Еспанія — 47%, Литва — 37% та Польща — 35%.

В Португалії— хоч у сусідстві просвіченої Франції є велике число анальфабетів. наслідком завеликого впливу католицького духовенства, котре кладе більшу вагу на **побожність** як на **просвіту.** Дивним дивом Польща виказує лише 35% анальфабетів.

Але це є наслідком тої обставини, що до неї прилучено високо під освітнім оглядом стоячі Шлеськ, Познанщину і Поморя, а ще зрівноважило, а навіть переважило непросвіченість нашої Волині та Полісся.

(Дальше буде).

ПО ТІМ БОЦІ ЗБРУЧА.

Дня 18. березня відбулася в Борщеві нарада українського духовенства повіту, на якій рішено використовувати кожне більше збрання Українців для інформування їх про події за Збручем і для ухвалювання протестів проти большевицької руйнуючої політики на Великій Україні.

Недавно преса писала про те, немовби большевики у своєму поході проти церкви та індивідуальних господарств спинилися. З тої нагоди заговорено про відворот большевиків. Одначе останні вчинки большевиків вказують на щось зовсім протилежне.

Під вечір дня 22. березня ц. р. большевики вивезли зі всіх прикордонних сіл тих людей, які якимнебудь чином опиралися ненависній колективізації, або противилися боротьбі з церквою. Того дня у прикордонних селах Борщівщини було повно стрілляння з кріса, вибухів бомб та плачу вивожених людей.

З села Залуче, що лежить зараз над Збручем, вивезено дня 23. березня ц. р. на 86 підводах понад 300 людей. На передній і задній підводі приміщено червоні прапори, а музика пригравала жалібний марш. На кілька днів передтим перенесено заможніших людей до хат бідаків, а бідаків до хат заможніших. Що дня вечером у церкві збирається молодь з музикою, де допізна в ночі відбуваються співи і гулянки. В кожному селі є зорганізовані відділи молодих комуністів, узброєних у кріси, щось на взір польських „стшельців". Вони мають за задачу слідити селян, своїх батьків, чи ті в чімнебудь не виступають проти большевиків.

Усяке моленнє карається на місці, нерідко навіть смертю. Таких випадків є багато. Опір селяни все таки ставлять. Напр. іде селянин попри кожниста й каже: „Слава Ісусу Христу". Цей йому відповідає: „Нету Бога". На це перший каже: „Рече безумний в серці своїм". Це явище помітне і ведеться організовано.

Тамошні селяни у великому числі стараються втікати на галицький бік. Але їх майже все большевики, дуже часто вже на нашому боці, стріляють. Большевицький кордон густо обсаджений військом.

Є чутка, що на місце вивезених наших селян привезуть кацапів з глибокої Росії. Тепер українське село переходить правдиві тортури. Для нас найсумніше те, що українська молодь гуляннем і бешкетами по церквах сторшенно деморалізується. А молодь — цеж надія нації.

Що буде дальше і на чім те все скінчиться, ніхто не знає.

Сардар Валябгаваї Патель, який перевів сатягграгу в Бардолі, сказав на зборах провінціяльного Нар. Конгресу, що на будуче не вестиме сатягграги за права поодиноких сіл, а приготовляється до того, щоби виняти доходи з оренд та щоби висоту означення чиншу виняти зпід компетенції губернатора, а нередати що справу законодатній владі. До такої боротьби приготовляє тепер населення своєї провінції.

В кождім арештованім бачать мученика народньої справи. Села наче вимерли, лише по святинях моляться жінки.

Суспільність починає вірити все більше, що села побіджать, що без співдіяльности суспільности ніякий уряд в Індії не може вдержатися. Поширюються вісти, що сатягграги хоплються й инші громади. Губернатор Бомбею годиться переговорювати з представниками опірних сіл. Згодився, щоби заплатили чинш по давньому. Вислав комісію, щоби розглянула платничу спроможність селян. Прихильні для хліборобів громадські урядовці, яких були перенесли до инших громад, вернули на давні становища. Ганді у відозві гратулював обом селам з нагоди їх побіди та накликав заплатити чинш. Самособою, що винищені громади не могли платити, тому ціла суспільність помогла їм.

Так закінчилася сатягграга обох сіл. Урядова комісія свердила, що предложена підвишка чиншу нічим необправдана, а полиа також зависоко оцінені. Отже хліборобн осягли те, що хотіли.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Отворення Українського Республиканського Клюбу.

У неділю, 4. мая, відбулося від ч. 46 Ст. Маркс Плейс відкриття Українського Республиканського Клюбу. На відкритє зібралося, поважне число людей, які заповнили дві першо комнати клюбу вщерть.

Офіціальне відкриття почалося о годині 8. вечером. Свято відкрив короткою промовою президент Клюбу, гр. Андрій Борак. В своій промові згадав він, що українські імігранти давнійше не зорганізовали політичних клюбів, бо думали вертати до старого краю. Коли через політичні умови в старім краю богато з нас думає лишитися на стало в Америці, тепер ми почали як слід інтересуватися політичним життем краю. Тому по всій Америці стали рости українські політичні клюби.

Опісля председатель председавів д-ра Морея Джекобі, председателя Дивізії Натуралізованих Горожан комітету республиканської партії стейту Нью Йорк. Д-р Джекобі в своій промові підчеркнув популярність республиканської партії серед ріжних груп імігрантів. Американська історія показує, що таким самим довірям тішиться партія й серед загалу американських уроженців. Жерела популярности сеї партії треба шукати в певности населення, що республиканська партія потрафить розвязати краще всі головні політичні й економічні питання, які приходиться розвязувати Америці. Ся партія дає населенню гарантію, що вона не допустить до поважних захитань економічного життя. Коли вирине криза, то республиканська партія дає гарантію, що вона потрафить скорше їй дати раду, як потрафила демократична партія. Республиканська партія є в сей спосіб гарантією добробуту та солідарности бізнесового й промислового розвою. Які обіцянки партія дає при виборах, вона опісля їх виконує.

Другим бесідником був гр. Омелян Ревюк. Він вказав на одну з головних ріжниць між політичною системою Европи й Америки. Америка не приймає многопартійної системи, вважаючи її за тяжку, розтягну й невідвічальну. Многопартійна система не дає населенню можности осуджувати ту партію, котра не виконала своїх зобовязань супроти населення, даних підчас виборів. В Америці зате кожда партія опирається на рекорді своєї служби для населення. Коли населення приходить до переконання, що партія не виповнила своїх зобовязань, воно поклике до правління другу партію. Беручися до участи в американській політиці, Українці не мають чого зріктися свого інтересу до справ рідного краю. Америка сього від них не жде. Вона сама зацікавлена справами чужих країв. Америка не хоче й не має інтересу душити розвій природних сил українських імігрантів. Вона хоче розвинути всі таланти, які мають ріжні імігрантські групи. Українські імігранти можуть через свої політичні клюби принести Америці свій політичний досвід, який вони добули на основі свого політичного розвою. Політичні партії се дорога, якою люди борються за поліпшення своєї долі.

Третий бесідник гр. Ла Сал пригадував досвіди президента Гувера підчас його ратункової акції на Україні й Росії. Президент Гувер застерігся був, щоби про сю акцію не говорено відчас виборчої кампанії, тому бесідник тепер пригадує Українцям деякі факти. Бесідник, як бувший урядник „АРА", мав нагоду переконатися, з якою байдужністю відносився московський большевицький уряд до катастрофи на Україні. Коли АРА запропонувала Москві післати ратункову акцію на Україну, Москва заявила, що на Україні голоду нема. Треба було довгої боротьби зі сторони АРА, треба було предкладати Москві документи, що на Україні народ голодує й з голоду мре. Лишень дуже неохотно згодилася Москва на те, щоби дати ратунок Україні. Коли АРА нарешті дісталася на Україну, вона найшла, що там голодує від пять до сім міліонів людей. АРА зорганізувала коло 1200 ратункових пунктів, які годували коло три міліони душ. Большевицький уряд помагав сій допомозі ріжними перешкодами для акції. До шпиталів УРА у Харкові доставляли денно більше як тисячу хорих людий, але доставляли їх так пізно, що одна четвертина гинула в дорозі до американських шпиталів. Отсе є річи, з котрими запізналися Американці на Україні, які добре знає й президент Гувер, як бувший начальник АРА.

Короткі привіти виголосили: пані Карпентер і Стормен. Пані Карпентер підчеркнула потребу політичної організації жінок та запросила українських жінок без ріжниці, до якої партії вони належать та яке горожанство мають, звявитися на збори жінок до сього льокалю (46 Ст. Маркс Плейс) в пятницю, 9 мая, в 8-мій годині вечером.

Д. Галичин, провідник Республиканського Клюбу, говорив по українськи про значіння політичних партій, про їх ролю, яку вони відграють в нації та про потребу організованя українських політичних клюбів. Українська імігрція в Америці до тепер не доцінювала значіння політичних організацій. Ми звертали більше уваги на творення тільки чисто національних організацій, забуваючи, що якраз через організацію політичних клюбів, через творення політичної сили, через виховування політично зрілих і карних членів ми з одної сторони зможемо поліпшити своє буття тут в Америці, а з другої сторони зможемо ввійти в контакт з відповідними впливовими американськими чинниками та виробимо собі можність проторування української державницької ідеї серед американського народу. Так ми своєю активною й зорганізованою участю будемо помагати в розбудові публичного життя тої країни, яка для нас стала тепер вітчиною, а з другої сторони, ми сповнимо також свій національний обовязок супроти рідного краю. Виховуючи своїх членів на політично зрілих громадян, плекаючи американський патріотизм, ми підносимо себе до того культурного рівня, на якім і український патріотизм не буде нам чужим. Ми тоді скорше зрозуміємо потреби старого краю, ми тоді скорше знайдемо зрозуміння для тих ідей, на яких є побудована Америка, а які, ми бажаліб, щоб вони обняли і наш край, який також має право до вільного і самостійного життя.

Всі промови були короткі й ядерні. У пять чвертий по отворенню свята председатель уже подякував зібраним і гостям та замкнув збори. Клюб урядив опісля забаву з танцями, котра тревала поза північ.

ПІОНКЕРС, Н. Й.

Вечерок і попис українського діточого хору.

В неділю, дня 27-го квітня ц. р. Товариство „Подільська Січ", відділ 8, У. Н. Союза, урядило в галі св. Вартоломея вечерок з такою програмою: театральне представлення „Заморана справа" і дідьог. В представленню виступали особи: пані Фатюк, яка рівнож дві другі пані невідомі мені по імені; дальше панове: Мандзій, Фанок, Олійр і инші. Всі аматори вивязались із своїх ролів цілком вдоволяюче, а особливу увагу звертала на себе пані Фанок, яка хотяй мала найтрудніщу. ролю, однак відділ її з правдивим зрозумінням.

Другою частиною вечерка був виступ триголосового діточого хору в числі около 70 дітей школярів місцевої української школи під проводом свого учитель п. Михайла Фатюка. Про цей молодечий хор мав я нагоду чути богато похвальних висказів. Щоби особисто переконатись, о скільки ці висказы слушні, поіхав я туди, щоб його почути. Враження, яке зробив цей хор не лишень на мене, але й на всіх зібраних слухачів, було надзвичайне. Дійсно годі повірити, щоби українська молодиж, виховувана в окруженню американського духа, могла видати всі музичні тонкости цих пародних пісень з точним виголошуванням українських слів. Честь такій молоді і її учителеви п. Фатюкови. Шкода лиш, що ширший український загал в часі виступів українських хорів на радіо не мав нагоди почути цього хору.

Третою частю вечерка була забава з танцями, яка протягнулась до пізної ночи.

Гість.

Нинішні жінки. Дві пані з тераси над морем глядять на тих, що купаються. Нараз баталь, що хтось потопає.

— Дивися! — скрикає одна з них — мені здається, що це тоне пан Довбач.

— Що кажеш, це страшне... овдовіти, коли ще не дістала розводу.

—o—

Вийт до волюцюги:
— Відки ви?
Волюцюга:
— З Канади.
Вийт:
— То мусить бути дуже урожайний край, коли вам пальці аж крізь чоботи повиростали.

ВІДОЗВА

ДО ЗЕМЛЯКІВ З РАДЕХІВЩИНИ!

Серед тяжких обставин доводиться жити нам, **Української Громаді в Виткові новім.** Невідрадно живеться тепер на всьому просторі українських земель під Польщею, та в особливо тяжкому положенні ті місцевости, де коротає до нині свій вік ще передвоенне москвофільство, яке не упадає, а противно: підбадьорюване власть маючими чинниками, підводить голову, оплювує все, що українське, та стає "поважною завадою на шляху культурного розвою села чи міста, в котрім воно до нині заховалось. — Витків новий, то одно з сильніших гнізд передвоенного москвофільства. В москвофільській читальні т-ва ім. Качковського гуртується майже ціле стадо покоління та поважна частина молоді. Коликж взяти під увагу, що і польська школа робить своє діло, та що в тій школі на 5 учительських сил нема ні одної української, то вигляди на найблизше майбутне таки дуже нерожеві.

Правда, є в нас читальня Просвіти та йде праця над освідомлюванням в українському дусі хоч молоді, та праця ця розбивається неначе об мур та не видає належних овочів через брак власної домівки читальні Просвіти. Щоби зарадити лихові, постановила українська громада в Виткові новім збудувати власну домівку, здвигнути свій Народний Дім, де малаби місце і сала для аматорських вистав і читальня і кооператива. Хочемо здвигнути свій дім, що має стати розсадником народньої свідомости та любови до всього, що рідне, не лише для Виткова але і для околиці.

Та мало хотіти, треба і могти. Кошти будови задуманого нами Народнього Дому виноситимуть около $2,000. 2,000 долярів — гріш для Виткова аж надто поважний тим більше, коли взяти під увагу, що москвофільські недобитки, яких у нас майже половина міста, у лють попадають на сáму згадку про Народній Дім. Богатші громадяне в Виткові зложили на будову по 100 до 200 зл., менше заможні по 25 до 100 зл. та богато, ще дуже богато не достає до 2,000 долярів.

Тому звертаємося до Вас, Дорогі Земляки, в Америці і Канаді та просимо в Вас помочі. Звертаємось в першій мірі до Вас, еміґрантів з Виткова і околиці. Ви недавно нас покинули і Вам найбільше відоме наше незавидне положення. Будучи між нами, Ви так дуже брали собі до серця всякі радісні та сумні прояви нашого громадянського життя, тож думаємо, що й тепер не зробилися Ви байдужні до цього, що нас тішить чи смутить. Тому просимо: поспішіть з допомогою на будову Народнього Дому, заохотіть до жертви своїх товаришів праці, а спільними силами збудуємо фортецю українського Духа в Виткові, сповнимо наш народній обовязок і гарну памятку по собі зіставимо нашим дітям і внукам.

Датки просимо слати до Обєднання або на адресу: „Комітет будови Народнього Дому в Виткові новім, на руки о. Івана Недільського".

В Виткові новім, дня 15 березня 1930 р.

Комітет Будови Народнього Дому:

о. Іван Недільський, голова; Іван Мишуга, секретар; Іван Клочко; Семен Іваницький, Онуфрій Дзьобан, Володимир Карплюк, Йосиф Карплюк.

Мати: Юрійку, а що: ще тато сидить у коршні?

Синок: Ні, мамо, вже перед коршою.

НАЙСТАРШИЙ АДВЕРТАЙЗМЕНТ.

Досліди останнього століття привернули до нового життя королівські гробниці Єгипту, старинний Іліон, античний Акрополь і Форум Романум. До старинних культур треба зарахувати і Картагіну. Як у Трої, так і в Картагіні та в недалекій Утіці лежить понад собою богато верств, із яких кожна означає одну добу (період) прастарої культури.

Археольоги - досліднини переводили там пять останніх літ трудні розкопки. Фонди на розкопки здобув із складок, головно від американських мільонерів, один із керманічів експедиції, граф Кун де Пророк. Його праці мали гарні успіхи.

Описує їх Кун де Пророк у книжці „Пошукування богів в африканській землі". Книжка вийшла з гарними ілюстраціями.

Між іншим натрапили відкривці на річ, яка в добі загального володіння реклямами, адвертайзментів, повинна бути справді цікавою. Розходиться про оголошення, яке безсумніву доказує, що вже в тих прастарих народів реклямa стояла на деякім степені розвитку. Зміст оголошення того справді не дуже ріжнить ся від нинішніх оголошень: Сказано в цьому оголошенні: „Просимо дуже, купуйте лише наші лямпи, коштують тільки сотика і е найлішні". Потім подано назвище фабриканта та його адресу. Отже не поминено нїодної із справжніх точок успішного оголошення, отже ціни, якости та вказано місце, де можна купити таку лямпу. Автор оголошення мав теж оригінальний помисл, бо оголошення було таки на захвалюванім предметі, себто на лямпі. Коли світло лямпи було справді спокійне та доволі ясне, щоби Картагінцям вказувати дорогу з пітьмі їх улиць, то оголошення напевно осягнуло свою мету.

Відкрилець Кун де Пророк твердить, що це найстарше оголошення з усіх, які досі найдено.

— Знаєш, моя жінка вже напраздну наприкрилася мені.

— Щож такого сталося?

— Нічого, лише вічно говорить мені про свого давного чоловіка, з яким розвелася, а тепер хвалить його під небеса!

— Це ще нічого! Моя жінка щодня оповідає мені, як удалтується зі своїм будучим чоловіком, коли розведеться зі мною.

СОЮЗ УКРАЇНОК В АМЕРИЦІ

в злуці з ШКОЛОЮ УКР. НАЦ. ТАНКІВ ВАС. АВРАМЕНКА отсим має честь запросити громадян Ню Йорку і околиці на

„ДЕНЬ МАТЕРИ"

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1930 РОКУ

з годин 6-тій вечером

в УКР. НАР. ДОМІ, 217-219 E. 6th St., NEW YORK, N. Y.

В програму входять: Реферат, сольо скрипкове ученика проф. Придаткевича, деклямації, танки учеників школи В. Авраменка, несподіванка для материй. — По сій програмі

ВЕЧЕРНИЦІ З ТАНЦЯМИ

Вступ за добровільними датками.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ВЕЛИКИЙ МУЗИЧНИЙ КОНЦЕРТ

ур'ядже Проф. РОМАН КУЗЬМА зі своїми 50 учениками

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1930 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ, 249 COURT ST. (ГАЛЯ СТАРОЇ ЦЕРКВИ).

Початок в годині 7.30 вечером. — Вступ 35 ц., для дітей 15 ц.

ПО КОНЦЕРТІ ТАНЦІ

до яких приграватиме буде ціла банда.

Всіх місцевих і з околиці запрашає КОМІТЕТ. 107-8

Слабі й Обезсилені?

Так, є лучше здоровля й більша сила для слабих і обезсилених — для тих, що встають ранками умучені й зужиті — що виконують свою роботу лише на половину з охотою — для людей, що мають малий апетит, терплять на деякі забурення травлення — що мають запір, подразнення нирок або міхура, ослаблену нервову або мускулярну силу або инші докучливі недуги, які роблять життя нуждепним.

Нуга-Тон перемагає ці нужденні стани бо він чистить систему з отруї, які приносять хороби. Він регулює жолудок і кишки й перемагає запір, поправляє апетит і помагає травленню. Нуга-Тон збільшає нервову й мускулярну силу й енергію, робить спання спокійним і привертає назад давну радість й охоту до життя.

Нуга-Тон продається у всіх аптикарів. Коли ваш аптикар не має його, то попросіть, щоби замовив його для вас від свого гуртового купця.

Нуга-Тон булує лучше здоровля

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ

відбудеться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1930 РОКУ

в годині 2.30 пополудни

В ГАЛІ УКР. ПРАВОСЛ. ЦЕРКВИ, 334 E. 14-та ВУЛИЦЯ.

Головним бесідником буде **Теодор Свистун** з Филадельфії, Па. Будуть і другі бесідники.

Віче інтересне для всього українського національного громадянства і всім вступ вільний, кромі большевиків. 107-8

Рівнож пригадується, що **ПІКНІК Укр. Правосл. Громади** відбудеться **25. травня (мая)** в **STOTZKY PARK, L. I.**

Комітет.

НОВИНА! НЮ ЙОРК І НЮ ДЖЕРЗІ! НОВИНА!

ЗАХОДОМ ШКОЛИ УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛ. ТАНКІВ ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА І СОЮЗА УКРАЇНОК В НЮ ЙОРКУ

відбудуться

ДЕНЬ МАТЕРИ

і

ВЕЧЕРНИЦІ З ТАНЦЯМИ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1930 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ

217-219 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок в годині 6-тій вечером.

Вступ за добровільними датками.

Проситься всіх танцюристів і їх Шановних Родичів з отих місцевостий: міста Ню Йорк, Бронкс, Бруклин, Йонкерс, Стетен Айленд, Н. Й., рівнож з Перт Амбой, Н. Дж., Байоне, Н. Дж., Джерзи Сити, Н. Дж., Елизабет, Н. Дж., Ньюарк, Н. Дж., Пасейк, Н. Дж., і других місцевостий, щоб були ласкаві прибути на ці вечерниці.

Танцюристи повинні прийти **в українських костюмах,** бо всі будуть танцювати. Родичі також будуть мати нагоду забавитися і потанцювати так, як уміють.

Тому просимо не забуи, що в цю неділю маємо всі потанцювати. — **Заряд школи.** 106-8

КОТРИМ КОРАБЛЕМ І КОЛИ?

ПРИЇХАЛИ ДО АМЕРИКИ.

Для кождого се потрібне в отриманню перміту до повороту до Америки чи спровадження жени і дітий, і т. п. Все те вивикую.

Допомагаю в виробленню пашпортів, перміте і потрібних віз до виїзду до краю.

Спродаю шіфкарти на найскорші кораблі всіх ліній.

При виїзді дано найлішу услугу аж до відїзду корабля.

Спроваджую з краю рідних і рільників на фарми.

Виробляю всякі правні документи справ маєткових в краю.

Висилаю гроші до краю з гарантією для виплати на посадній почті американськими долярами.

Користайте з моєї довголітної практики у всіх ділах. Звертайтесь письмено або особисто на адресу:

G. KUNASHEVSKY

20 літ під одним **179 East 3rd Street,**

і тим самим адресом: **NEW YORK, N. Y.**

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА.

УВАГА! БРУКЛИН, Н. Й., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО АМАТОРСЬКОГО КРУЖКА, ПРИ УКР. ДОМІ І ЛИТОВСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ БАНДИ, СОЮЗУ ЛИТОВСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

устроюється

Величавий Концерт і Баль

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1930 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ ДОМІ,

101 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Початок в годині 3.30 пополудні. — Вступ $1.00, 75 центів, на танці 50 центів, діти 10 центів.

В концерті беруть участь: Український Хор під управою М. Шарка і танцюристи Аматорсько-Співацького Кружка. Велика Литовська Музична Банда під проводом V. BERENIS, котра після концерту буде приграватиі до танців.

Оперова співачка ELENA AUSTRIUTE „Хороші Бублички" відспіває Анна Марціньовська.

Приходіть громадно і кличте своїх знайомих. Програма задоволить всіх.

УВАГА! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

НА ЗАКІНЧЕННЯ СЕЗОНУ УКР. РОБ. КЛЮБОМ БУДЕ ПОСТАВЛЕНА ЗАХОПЛЮЮЧА ДРАМА ПІД НАЗВОЮ:

ФАТА МОРГАНА

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-ГО ТРАВНЯ (МАЙ) 1930 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ, 66-68 E. 4th St., New York, N. Y.

(MANHATTAN LYCEUM)

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 7-мій ВЕЧЕРОМ. — ВСТУП 50 ЦНТ., ДЛЯ ДІТЕЙ 10 ЦНТ.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ ПРИ КОЛЬОРОВІМ СВІТЛІ

КУПУЙТЕ ДОМИ, ДАЙТЕ СВОЇМ ДІТЯМ ГАРНЕ І ЗДОРОВЕ МЕШКАННЯ!

Надходить літо, а з ним гарячі дні. Кождий батько думає про це деби то вислати свою родину на вакації, щоби лиш кілька місяців могли мешкати на сонцю і здоровій воздусі.

Купівайте для себе і своїх дітей дім. Ви дасте їм можність мешкати не місяць-два, але постійно, на здоровім і свіжім воздусі в гарній околиці, а що більше, Ви будете мати всі вигоди великого міста.

Десятки Українців покупили доми через наше бюро в Астопі, Лонг Айленд, та всі кажуться цілованими; мешкання їх гарно уряджені, — доми чисто удержувані, діти їх не потребують дуситись в тісних темних бедрумах, — мають гарні модні та здорові кімнати.

Що мають вині — Ви можете це мати, ЛИШЕНЬ ТРЕБА ХОТІТИ, з кількома тисячами долярів можна гарно урядитись.

Можете купити дім який би Ви хотіли, малий чи більший, модерний чи старої будови, декорті зі штоками, де можна заложити власний бізнес, чи великий апартаментовий, в яких можна інвестувати заощадження капітал. — Ми гарантуємо, що будете мати більший процент, чим в банку.

По ближчі інформації зайдіть, пишіть або телефонуйте: 108,12

MICHAEL GALLAN, 31-82-86 — 4th AVENUE (near Broadway), ASTORIA, L. I., N. Y.
Telephone Ravenswood 2574.

ПРОГУЛЬКА
ДО ГАЛИЧИНИ І БУКОВИНИ НА НАЙБІЛЬШИМ ТА НАЙВИГІДНІШИМ КОРАБЛІ В СВІТІ
ЛЕВЯТАНІ
ЛІНІЇ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ВІДДЕ 28 ЧЕРВНЯ (JUNE 28) 1930 ПІД ПРОВОДОМ
Д-РА ВАСИЛЯ БОРАКА

секретаря Комітету Збаражчан, котрий поїде аж до Збаража, до своїх батьків у селі Чернихівцях, та заопіткується в дорозі багажом і всіми потребами прогульковців.

Участники прогульки будуть розміщені в каютах на найдучшим покладі бувшої ТУРИСТИЧНОЇ КЛЯСИ.

ШИФКАРТА в обидві сторони до Львова $209.00
ШИФКАРТА в обидві сторони до Тернополя 211.50

Воєнний і поголовний податок додатково.

Повища ціна включає один день в Парижі й один день в Берліні.

Відвідайте разом із Вашими дітьми старий край та проведіть літо з вашими кревними, бо подорож вийде дешевше як життя тут на фармі.

Згошошуйтеся сейчас для забезпечення місця на славнім кораблі та виготовлення потрібних документів і віз до УКРАЇНСЬКОГО БЮРА

S. KOWBASNIUK
277 E. 10th St.. New York, N. Y.

ХОРІ МУШИНИ І ЖЕНЩИНИ.

ВСІ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ ЛІЧУ

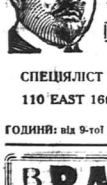

Кровні, Шкірні і Нервові Хороби, Загальне Осолаблення. Умову депресію, Заворохи, Жолудкові недомагання, Кишкові хороби, Біль Голови, Невралгію, Побільшені Залози, ВСІ Хронічні Шкадубини, Легких, Бронхітіс, Нежиті і Горлянні хороби, Ревматизм, Сціятика і Ломбаго. Мушини і женщини щасливо лічені новою і досконаленою методою. Мій особистий догляд через цілий час курації. Мої цини приступні.

Екзамінація крови, хімічні тести, X-Рейс.

БЕЗПЛАТНІ ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ

ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.

СПЕЦІЯЛІСТ **DR. ZINS** ВІД 25 ЛІТ.
110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.
межи 4-тою Евнею і Irving Pl.

ГОДИНИ: від 9-тої рано до 8-мої вечер; в неділі від 9-тої рано до 4-тої пол.

ВПРОСТ BALTIC AMERICA LINE

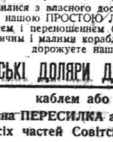

BALTIC AMERICA ЛІНІЯ Є ОДИНОКА
ПРОСТА ЛІНІЯ МІЖ ДАНЦІГОМ І АМЕРИКОЮ

яка оперує найбільшими, найпосібнійшими і найвигіднійшими кораблями межи НІЮ ЙОРКОМ і ДАНЦІГОМ.

Посібні і вигідні получення залізничі можна дістати з ДАНЦІГУ ДО МІСЦЯ ПРИЗНАЧЕННЯ.

Ціни як найнижчі. Знаменитий харч і обслуга. Оркестра, рухоми образки, ігри і всякого рода інші інтересні забави.

Українці навчаються з власного досвіду, що оплачується їхати до Рідного Краю нашою ПРОСТОЮ ЛІНІЄЮ без пересідання. Перепровадженням і переношенім багажу, умовним подорожуванням залізничим і малими кораблями, те все омінете, коли подорожуєте нашою Лінією.

АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ ДО СОВІТСЬКОГО СОЮЗА
каблем або почтою.

Скора і точна ПЕРЕСИЛКА американських долярів до всіх частей Совітської Республики

ГАРАНТОВАНА

ДОМАГАЙТЕСЯ всегда ПЕРЕСИЛКИ ЧЕРЕЗ БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКУ ЛІНІЮ

коли шлете гроші.
Голостіся до місцевих агентів або

BALTIC AMERICA LINE
8-10 BRIDGE STREET, NEW YORK, N. Y.
Другі офіси в Pittsburgh, Chicago, San Francisco, Seattle і головніших містах Канади.

ФАРМА 40 АКРІВ, при місті і школі, дім головий стейтовий дошва, дуже добра і без камінє, засіяна і засаджена; бульба, буряки, корнак, петрушка, капуста, помідори, 2 акри обробленої землі на салафоні, 4 акри на солодку кукурудзу, 8 акрів луки для паші, сіно, 4 молоді дійні корови, 2 дуже добрі коні, кури, всі фармерські знаряди і машинерія, яке є потрібна до управи землі і майже нова. Дім 7 великих кімнат, великої мурованої пивниці, велика фарма і стайня на корови, курники на 1000 курей, гараж на 2 авта, возівня і другі забудовання майже нові, всюда запроваджена вода. Ся фарма то великий гріш, гарно уряджена і загосподарована, продається з причини непорозуміння в родині. Ціна дуже приступна, вплату потрібно $4,000. Голостися листовно до: Mr. WARR, P. O. THREE BRIDGES, N. J. Box 113. 108-9

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВІ.

(Жертви надіслані до Обеднання в лютім 1930 р.).

Ізелія, Па. д. Волоовецький переслав збірку на Рідну Школу ..$4.75
Кенсінгтон, О. д. Кучеко під Сокіл, від. 218 У. Н. С., на Рідну Школу $20, на інвалідів $10 і по $7.50 на політичні вязнів і бобовий фонд. Разом 45.00
Тавшдел, Па. д. Головецький переслав збірку на Рідну Школу 18.50
Палмертон, Па. д. Дмитрик жертвував для інвалідів 5.00
Клівленд, О. П. Бодеста на чл. вкладку за 2 роки і за відзнаки для „Просвіти" $5, А. Когут як членський вкладач, передплата на журнал „Життя і Знання" і на Р. Школу $7, П. Головчак на членську вкладку $2, Т. Притуляк за відзнаки $1 і Д. Дорош за відзнаки 25 ц. Разом переслано 15.25
Нью Йорк Сіті, д. Стефанів переслав як членську вкладку до „Просвіти" $2, за відзнаку 50 ц., на інвалідів $2.50. Разом 5.00
Вестбурн, Н. Й. д. Гладкий переслав на Рідну Школу 5.50
Сінгак, Н. Дж. д. Корбак переслав кольку на інвалідів $30, а на політичних вязнів $10. Разом 40.00
Мілвил, Н. Дж. д. Чоник переслав від впадлу 347 У. Н. С. на Дім Укр. Інвалідів 100.00
Брістол, Конн. д. Прухницький переслав збірку з кольди по $10 на бобовий фонд і інвалідів, $10.50 на Рідну Школу. Разом 30.50
В. Нютон, Па. д. Сорока переслав збірку з кольди на Револф. фонд на Дім Інвалідів і на Рідну Школу по рівній части 43.30
Клівленд, О. д. Ольховий переслав дідочу кольду на Р. Школу 5.00
Мілвил, Н. Дж. д. Ковальський переслав листовальну збірку для інвалідів і на У. В. О. по полов. 56.50
Детройт, Мишп. д. Фільяс з родинною жертвував на Дім Укр. Інвалідів 100.00
Вудсайт, Н. Й. д. Футлучучук переслав кольду заходом членів Укр. Амер. Горожанського Клюбу від Рідну Школу в Синоці 68.25
Арнольд, Па. о. Сенчук переслав з Листопадового Свята для інвалідів $28.00 і дідочу кольду на Рідну Школу $16.66. ..... 44.66
Ню Александрія, Па. д. Шиляк переслав кольду по $10 на Рідну Школу і бобовий фонд і $5 на інвалідів. Разом 25.00
В. Пулман, Ілл. Гавриюків переслав жертву Січи ім. Ів. Мазепи, сотня 9, для Укр. Інвалідів $10, а М. Мацка жертвував на сьому цель $1. Разом 11.00
Нантікок, Па. д. Белтош переслав кольду на Рідну Школу 17.75
Клівленд, О. д. Шмігала переслав кольду членів Тов. Дем. Січ ім. Вітовського для У. В. О. $50, а по $3 на Р. Школу і інвалідів. Разом 100.00
Нортумберленд, Па. д. Возьний переслав кольду членів Бр. св. Михайла, від. 357 У. Н. С., на інвалідів і Рідну Школу по полов. 26.00
Шікаго, Ілл. д. Куропась переслав жертву Стрілецького Гуртка на Дім Укр. Інвалідів 100.00
Детройт, Мишп. д. Кізел переслав кольду членів бр. св. Івана Хрестителя, від. 292 У. Н. С., розділену як слідує: $50 Рідній Школі, $23 бобовий фонд, $20 інвалідам і $10 для Просвіти 103.00
Вунсакет, Р. Ай. д. Кушнір переслав на передплату Просвіти 24.50
Гардем, Н. Й. д. Цьонка переслав на допомогу інвалідам 10.00
Болтімор, Мд. д. Дмитрів жертвував по $3 на Рідну Школу і інвалідів 6.00
Ормрод, Па. д. Білоус переслав збірку на Рідну Школу в сумі 25.00
Алентавн, Па. д. передплати „Дзвона" на Рідну Школу 8.25
Джерси Сіті, Н. Дж. Тов. Дарахівщина, від. 275 У. Н. С., на інвалідів 25.00
Клівленд, О. Кольода Стрілецького Гуртка на У. В. О. 74.00
Котсвил, Па. д. Пик переслав від Громади жертву на Дім Укр. Інвалідів в сумі 100.00
Ньюарк, Н. Дж. д. Павлусь переслав жертву Тов. Тернопільчанка, від. 313 У. Н. С., на Дім Укр. Інвалідів 100.00
Микваук, Па. д. Містран переслав від Бр. Пр. Богородиці, від. У. Н. Н. жертву на інвалідів 15.00
Кантон, О. д. Слобода переслав кольду на Рідну Школу $10, для інвалідів $5, а $1 на бобовий фонд. Разом 16.00
Таме, В. Ва. д. Магун переслав жертву на Рідну Школу і У. В. О. по $5, а Микита Магун жертвував $5 на У. В. О. і $2 на Рідну Школу. Разом 17.00
Байон, Н. Дж. д. Бачинський переслав від Тов. ім. Т. Шевченка, від. 281 У. Н. С., на Дім Інвалідів 15.00
Нортумберленд, Па. д. Возьний переслав жертву п. Єкруха на Р. Школу 1.00
Шікаго, Ілл. д. Гелсьорський переслав для Просвіти 5.00
Вустер, Масс. д. Кліїк переслав кольду на Укр. Інвалідів 21.00
Дуріємвіл, Н. Й. д. Змойло переслав зі забави на Р. Школу ... 5.50
Донора, Па. д. Павідак переслав кольду на Р. Школу, інвалідів і под. вязнів в сумі 47.15
Барнесборо, Па. д. Фісанич переслав збірку в церкві на інвал. 2.21
Централ Фолс, Р. Ай. д. Бенькавський переслав кольду Тов. ім. Ів. Франка по $10 і на оплату, на інвалідів, Р. Школу, под. вязнів і бобовий фонд. Разом 41.50
Рарітан, Н. Дж. д. Попадюк переслав кольду на Р. Школу 14.00
Клівленд, О. д. Сподар переслав кольду по $31 на У. В. О. і Інвалідів, а на Рідну Школу $30. Разом 92.00
Монтреал, Кан. о. Гузар переслав зі Свята Зарви заходом Тов. Загороднянська Січ на Дім Укр. Інвалідів 35.00
Маганой Плейн, Па. д. Чабан переслав збірку з забави в гром. Інвалідів 7.00
Байон, Н. Дж. д. Ваколо переслав кольду співаючого Тов. „Боян", призначену по $5 на: Інвалідів, Просвіту, поз. вязнів, У. В. О. і на Р. Школу $50. Разом 70.00
Ню Йорк Сіті, Укр. Жін. Громада на Дім Укр. Інвалідів 100.00
Клівленд, О. На бобовий вклад: Стефан Пелш $24.50, а Антін Когут $30. Разом 54.50
Шамокін, Па. З панахиди на інвалідів 25.28
Гартфорд, Конн. Драпеш передав особисто збірку, призначену як слідує: на Р. Школу $23.40, до Просвіти $2.80, а для У. В. О. $16.50. Разом 42.70
Елізабет, Н. Дж. Шедрівка на філію „Просвіти" в Роганні, на руки секр. Івана Мурина 53.00
Брукдин, Н. Й. Укр. Демократ. Клюб з кольди $100 на Дім Інвалідів, $50 на пос. вязнів, а $38.70 на бобовий фонд. Разом 188.70
Геркімер, Н. Й. Збірка підчас Сл. Божої на інвалідів 8.40
Джерси Сіті, Н. Дж. Укр. Спілчанське Тов. ім. Лисенка на Дім Інвалідів 100.00
Алентавн, Па. Укр. Ситненський Клюб на Рідну Школу 25.00
Бетлегем, Па. Тов. Укр. О. Бесарабського, від. 47 У. Н. С., на Дім Інвалідів 100.00
Вунсакет, Р. Ай. Шаравара переслав від Комітету допомоги Р. Краєви жертву, призначену як слідує: $50 для Р. Школи, $50 на бобову акцію і по $25 для інвалідів і Робіт. Дім у Львові 150.00
Тонідо, О. Кольода на. Револ. фонд $10, інвалідів $9 і Р. Школу $17.50. Переслав д. Петришин. 36.50
Детройт, Мишп. д. Данчишин переслав збірку на бобовий фонд замість святочних желань 25.50
Когуст-Н. Й. д. Гуреш переслав збірку з забави в гром. Мадирація на У. В. О. 10.00
Кармегі, Па. Кольода укр. гр.-кат. Громади на Р. Школу 100.00
Ню Йорк Сіті. Січ ім. Богдана Хмельницького з кольди на Рідну Школу 57.75
Байон, Н. Дж. Кольода на Рідну Школу 2.50
Амстердам, Н. Й. д. Сорко переслав кольду на Р. Школу 53.75
Алківіна, Па. д. Ревть переслав кольду на Р. Школу $26.75, а на бобовий фонд $3. Разом 41.75
Провіденс, Р. Ай. д. Гумлак переслав кольду на Р. Школу 56.89
Менчестер, Па. д. Кухар переслав кольду на Р. Школу 28.00
Шикаго, Ілл. Кольода відділу У. В. О. на Дім Інвалідів $100, а $229 на У. В. О. Разом 329.00
Брукдин, Н. Й. Кольода, збрав Ю. Павчак 6.50
Бриджпорт, Па. д. Степанік переслав кольду на Р. Школу 32.00
Шенандоа, Па. д. Чорній переслав кольду на Р. Школу 5.50
Микиз Ракс, Па. д. Гальчак переслав $5 для інвалідів, $3 членську вкладку до „Просвіти" і $2 на часопис „Сурму". д. Кіналь також передплату на „Сурму" $1. Разом 11.00
Шикаго, Ілл. д. Жовнірчак переслав від Дирекції Спілки „Загорожжа" для інвалідів 16.50
Бриджпорт, Конн. д. Никорчук переслав на Рел. Фонд $31, на Р. Школу $16, а для інвалідів $29 .. 76.00
Ст. Клейр, Па. д. Салак від гр.-кат. Церкви св. О. Николая на Р. Школу 21.60
Клівленд, О. д. Бділь переслав збірку з забави на У. В. О. 6.00
Пітсбург, Па. д. Сенко переслав від Укр. Нар. Комітету при укр. гр.-кат. парохії на Дім Укр. Інвалідів 100.00
Нагара Фолс, Н. Й. д. Гупайло переслав від Бр. Нової Пресв. Богородиці, від. 351 У. Н. С., на Рідну Школу 34.50
Істон, Па. д. Дашевський переслав на Рідну Школу 36.25
Коломбус, О. п. Корнат переслала на Р. Школу $6, на інвалідів $19 і на сироти $10. Разом ... 35.00
Гемтрамк, Мишп. д. Рубаха переслав кольду на Р. Школу $8, на інвалідів $1 і на бобову акцію $57. Разом 66.00
Трентон, Н. Дж. д. Стадник переслав кольду на Рідну Школу $50, на бобовий фонд $15 і на часопис „Сурму" $17. Разом 82.00
Перт Амбой, Н. Дж. д. Шульський переслав збірку на Р. Школу $253.60, на бобову акцію $10.47 і на нар. податок $6.50. Разом ... 270.57
Вілс Барре, Па. д. Гермак переслав на У. В. О. 17.00
Детройт, Мишп. д-р А. Кібзей на Дім Інвалідів 100.00
Алентавн, Па. Збірка на Рідну Школу від членів від. 147 У. Н. Союза 22.05
Гейзелтон, Па. З панахиди по полшині на інвалідів і сироти ... 24.00
Микиз Ракс, Па. На інвалідів, Рідну Школу і бобову акцію з Микиз Ракс $135, а с. С. Пітсбург $52.75, а від Ліги Визволення України з Пітсбург $100. ... 287.75
Брукдин, Н. Й. З вічка на бобовий фонд 50.16
Геркімер, Н. Й. Збірка на Рідну Школу 28.00
Филадельфія, Па. З хрестин д. Грица і Стефанії Грицишин на У. В. О. 20.00
Брукдин, Н. Й. о. Лотовин переслав збірку, зібрану Т. Стебницьким на забаві в гром. Головчака для Укр. Інвалідів 13.00

Разом зібрано на Рідний Край з пожертв Обеднання в лютім 1930 року $4,597.07.

ЛІКАРСТВО ЩО НІКОЛИ НЕ РОЗЧАРОВУЄ

"Нові і Улішені Gold Medal Haarlem Oil Капсулькы," славний лік на недомагання нирок, печінки, мурів і кишок. Легке і приємне. В них є цілющі прикмети, що стали популярними ще з року 1696. Вам треба звільнити своє тіло в отруй. Треба скріпити органіди і зділяти його здатним. В кождій аптиці; в 3 величинах. Дивіться за назвою "Gold Medal" на кождім пудельку.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦІЮ
Ми робимо гарні похорони
ПО $150

Без різниці як далеко позаміщености, кличте нас:
Office: 688 Avon Avenue.
Phone: Bergen 8382, або Waverly 1636, Newark, N. J.

СВІЙ ДО СВОГО! УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ!
ГРИГОРІЙ КОВЕРДОНИЧ
FURRIER (СТОРІДЖ)
Довголітний практик зі старого краю і в Америці, продовжує дальше свою форіерську роботу під ч.:
98 ST. MARK'S PLACE, NEW YORK, N. Y.
(EAST 8th STREET, МІЖ 1. ЕВНЮ І ЕВНЮ А).

Коли хочете користати з нагоди зощадити гроші, — можете даром дістати сторіджі, як принесете до переробленя або направи свої речи. Колиж хочете

тільки сторідж, то дістанете за 2%.

В мене дістанете футра таньше, як де инде, і повною гарантією.

Нові за замовлення. — Перерібки. — Направки, а також перефарбовую старі на нові. — Заховайте цю адресу, а придасться Вам.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

КЛІВЛЕНД, О.
З кольди на Край.

З рамени Т-ва ім. І. Франка, від. 334 У. Н. Союза, заряджено кольду на допомогу Старому краєви.

Закладовано $116. На автомобіль, газ і оливу витрачено $16. До Обеднання вислано $100 з таким призначенням: $50 на Рідну Школу, а по $25 на інвалідів і бобовий фонд.

Колядували: І. Бриняк, І. Когут, Г. Сушко, Н. Воробець, І. Гнатко, С. Хмарик, В. Гузіль, В. Захарчук, Н. Задерецький.

Жертвували: О. Іванців $10; І. М. Пашковський $5; по $3: А. Іваночка, М. Писливець, І. Мазур, П. Корпан, І. Гоць; по $2: Н. Гольден, І. Балицький, С. Загачевський, М. Караван, М. Розумілo, В. Третяк, П. Стадничук, А. Русиник, А. Сидор, В. Волянський, М. Клібанська, М. Гуль, П. Головчак, Н. Ковтолюк, І. Бриняк, В. Гузіль, М. Штельма, М. Пелех; по $1: Т. Кальмус, П. Коваль, І. Гавриляк, М. Юрдига, Й. Людник, П. Гладиш, Н. Хмарик, С. Морозовичі, А. Барбер, Г. Лозинський, П. Лемішук, С. Левчик, Т. Купчевич, Д. Грабський, П. Хамуляк, П. Качоровська, А. Дмитренко, С. Федик, Л. Данилко, Н. Андрусенко, о. Г. Хомицький, В. Паплик, В. Репужинський, А. Барбир, І. Волянський, Н. Н., Мазур, В. Казна, Н. Хмарик, В. Кушнір, С. Дурич, М. Когут, Д. Хай, Г. Степаник, І. Сірохман, І. Любинецький, І. Жук, І. Семчук, М. Вербинський, Ф. Стасів, М. Павлях, С. Русиник, А. Боднарчук, В. Бігош, М. Кісличінський.

Н. Задерецький.

Зуб за зуб. — І лясина має свої добрі прикмети — каже вже добре підстаркувата пані до лисого пана, що іде з нею залізницею. — От ви не потребуєте возитися зі щітками та гребенями.

— То правда, — відповідає лисий пан — але й ви, пані, могли би обійтися без щітки й порошку до зубів — лишаючи зуби дома.

Ідилія ай дійсність. Молодята виїхали до Маямі. Молодий одушевляється красою краєвиду й каже:

— Знаєш, я хотів би тут жити з тобою ціле життя!

— О, не спішися, — відповідає вона — зажди, аж побачиш рахунок із готелю за один тиждень.

Куме, котрою дорогою можна до міста найскорше зайти: новою чи старою?

Нова дорога коротша, але я вам раджу йти старою, бо коло нової дороги є три корчмі, а коло старої лиш одна.

PAINFUL CORNS
Loosen Lift Out

A little known Japanese herb, the discovery of an eminent German scientist (Dr. Stickel), instantly soothes the corn, callous or wart, then loosens it so that shortly you can lift it right out. This discovery called "Corn Fly" excites the white blood corpuscles to action and granulates the corn at its root, so that it drops out and leaves no trace of scar or soreness.

You will also find "Corn Fly Foot Bath Powder" a boon for sore, tired or perspiring feet.

"Corn Fly" for corns, 35c. "Corn Fly Foot Bath Powder" 25c and "Corn Fly Bunion Remedy" 50c, or these $1.10 value for $1.00), are sold under a positive money-back guarantee by H. C. Cox, Newark, N. J., or local druggist.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ФАРМА на годівлю курей. Фарма 85 акрів, 15 акрів добрівної землі, 2 доми, один 7 кімнат, другий 6 кімнат, 3 курники, один на 1000 курей, 3 корови, 1 кізлівка, 450 білих курей, 500 курчат, 2 безгрои, 10 качок, 3 гусей, фарма близько школи, церкви, великий потік перепиває через фарму. Ціна $7,500, готівкою $3,500.

По інформації пишіть до:
PH. D. FILANOWSKY,
Real Estate Broker,
92 Main Street, Flemington, N. J.
Telephone: 332 L.

ФАРМИ! ФАРМИ!

Маю на продаж малі і великі фарми до різних цінах, також можна вимінити фарму за дім або реальність в місті.

Велика фарма 235 акрів, 18 коров дійних, 9 язівок, 4 коні, трактор, трюк, вся фармерська машинерія, дім 14 кімнат і 5 других будинків, вода в хаті і в барні. Ціна $14,500, готівкою $7,000.

Хтоб хотів менші фарми нехай зголоситься за адресу: 84-109

PHILIP D. FILANOVSKY,
Real Estate Broker,
92 Main Street, Flemington, N. J.
Telephone 332 L.

ФАРМА 7 акрів, дім 7 кімнат в добрім стані з електричним осьвітленням великий город з яриною, великий садок, курник на 1000 курей і вигрівач, все осьвітлене електриком, барна, добра вода до пиття, близько школи, почти і крамниці. Ціна $6,100, готівки $3,300 300 курей, що несуться. Добре місце на курн.

По інформації пишіть до:
PH. D. FILANOWSKY,
Real Estate Broker,
92 Main Street, Flemington, N. J.
Telephone: 332 L.

ПРОДАЄ **ДОМИ** в місті НЮ ЙОРКУ і околиці Українська Фірма
С. ФЕСОЛОВИЧА І М. КОБЗІСТОГО EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9677. 16

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

Тепер можна купити гарний новий дім в середині міста КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Вже много домів продано і дальше будуються. Ціна дуже приступна і легкі оплати. Вплати $500.00.

Голостіся до будівничого в неділю, від год. 1 до 6 пополудни. 53-5

JOHN L. GINDA,
390 Grant Ave., Carteret, N. J.
Tel. 1062 Carteret.

НОТИ! НОТИ! НОТИ!
НОВІ ТВОРИ ДЕРЖАВНОГО ВИДАВНИЦТВА УКРАЇНИ.

Поїдь хорою зірок, Антекевич ..... 60 ц.
Чарівна сопілка, Стулко ..... 50 ц.
На майдані, Тичина ..... 20 ц.
Серенада, тріо, Бородина ..... 60 ц.
Щось так журно, сопран, Рахманінов ..... 60 ц.
Гопак, сопран, Мусогорський ... 60 ц.
Пісня незаможницька, Смекалин ... 60 ц.
Радійся земле, канта Верикивський ..... 60 ц.
Знов весна, Стеценко ..... 10 ц.

JOHN PROKOPENKO,
Box 929, New Britan, Conn.

Phone: Brunswick 7187.

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах; займається переглядінем абстракти; виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокрайні патентові і проч справи. 191—

DR. M. SMITH
перенісе свій офіс під число
9 LIVINGSTON PLACE,
NEW YORK CITY
пр 16th Street (м. 3rd Ave) напроти нового шпиталю межи 1st Ave. і Stuyvesant Park.
Telephone: Stuyvesant 5760.

Dr. A. L. CESAR
спеціяліст у всіх хоробах
ОЧИЙ, УХ, НОСА І ГОРЛА
Годзіни: 127 EAST 84th STREET, межи Park і Lexington Ave
NEW YORK, N. Y.
В неділі від 10 рано до 1 пополудню.

Dr. SIMON BLOOM,
Спеціяліст ніг учиві, носа і горла.
1830 SHERIDAN AVE., NEW YORK
Near Mt. Eden Avenue.
Годзіни офісові: 9—11 рано.
Телефон: Dayspring 0597.
83 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y.
Годзіни офісові: 1-2 пополь. 6-7-30 веч.
Телефон: Orchard 2949.

ПОЗБУДЬТЕСЯ ШКІРНОЇ НЕДУГИ

через уживанє знаменитої Горячої Масти „SAWIEC", котра скору поміч тисячам, які є вповні вдоволені з її знаменитого результату.

У всяких випадках, як: екземи, біління, опарення, попечення, заболі на рани, текучі рани і всякі другі недомагання, всегда уживайте знамениту масть. Вдоволення ваше. Висилаємо „Sawiec" на вашу адресу. Замовте сьогодня, ще задатите дорогоцінов пригоднощі.

WAKIE PRODUCTS CORP.
Dept. U-10, BLOOMFIELD, N. J.
Дж. Вашкевич, аптикарь

ПАТЕНТИ

BRYANT AND LOWRY
Registered Patent Attorneys,
310 VICTOR BUILDING,
WASHINGTON, D. C.

Пишіть по Описи і Шкіци та порадо інформацію Патентову Книжку. Обі висилаємо, на жадание, даром. Навишіть також над яким винаходом працюєте тепер і прищлість нам шкіци і опис до переглядження, щоб забезпечити ваші права сейчас.

Найбільші признання, умірковані ціни, скора обслуга, повна 20 літня практика. На ваші запити відповідаємо даром.

ІВАН СЕНЬКО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА БРУКЛИН, Н. Й. І ОКОЛИЦЮ

Обслуга чесна і дешева. Достава автомобіля на всякий оказій.
137 NORTH 7th ST.,
КОЛО BERRY ST.,
BROOKLYN, N. Y.
Phone: GREENPOINT 0569.

УВАГА! УВАГА!
НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

РОБЛЮ НА ЗАМОВЛЕННЯ МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ.
Як рівнож продаю готові (READY MADE).
А. ПАСІЧНИК
A. PASICHNYK
216 EAST 6TH STREET, NEW YORK, N. Y.
PHONE: ORCHARD 1953.

АКУШЕРКА І ЛІКАРКА
ПОРАДИ І ПОМІЧ.
A. E. SMALL.
3001 W. 29th St., near Surf Ave
Coney Island, Brooklyn, N. Y.
Tel. Mayflower 4110

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

ДВА ОФІСИ:
NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave.
Phone: Brunswick 7767 або 7768.
SOUTH SIDE: 4954 So. Hermitage Ave.
Phone: Hemlock 5500
CHICAGO, ILL.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

СТЕФАН І. ЄВУСЯК УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Обслуга чесна і дешева. Достарчується автомобіля на весіля, хрестини і другі оказії. Удавайтесь до свого!

ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1745
34 E. 25th St., Bayonne, N. J.
Telephone 540